

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rationale divinatorum officiorum

Durantis, Guilelmus

[Ulm], 18. März 1475

Incipit octavus liber de concursu temporum

[urn:nbn:de:bsz:31-323810](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-323810)

aliud nemo potest ponere. Cor. c. Sane huic festo competit. Ia. vidit scalam & angelos ascendentes & descendentes. i. totam caelum vidit vna visione. & erexit lapidem. i. xpm qui est lapis in summo. & est lapis angularis & fundamentum. qui omnia sustinet. Erexit inq. in titulum. p. conialem. medianaem. & trium: phalem. fundens oleum desup. Siquidem iacob. i. platus fundit oleum sup lapidem. i. xpm. ad ostendendum eius carismata. Et idem prophetavit iacob dicens. Terribilis est locus iste non est hic aliud. nisi domus dei & porta celi. vere dñs est in loco isto & ego nesciebam. Terribilis est enim ecclesia demonibus. ppter di similitudinem quam hz. & ppter hoc ad mis: sam est introitus. Terribilis est locus. iste. Gen. xvij. Sequitur Et vocabitur aula dei hoc apposuit beatus Greg. de suo. p eo qd ibi paratus est deus exaudire. sicut dixit domus salomoni. iij. Rz. xij. Exaudiui orationem tuam. Quare autem terribilis sit. ostenditur in vsculo. Dñs regnavit. de coroz induit scz in membris suis. & ideo terribilis est caelia. demonibus. In consecratione vero altaris est. introitus. Dicit dñs hmones mei. Isa. lix. c. & lvi. Epla sumit de apoca. xxi. c. vidi civitatem sanctam ierlm. est. Loc. iste scz ecclesia materialis sanctus est. qd sanctifi: cata est. ad hoc vt ibi dñs exaudiat pces. & ideo pstat orantibus sanctitatem. Salomō enim oravit. vt dñs orantes ibi exaudiret. & dñs dixit. Exaudita est oratio tua. hoc etiaz significatum est. iij. Rz. vij. c. vbi salomō dedicato templo ait. Quicumq. oraverit in loco isto. exaudies in loco tabernaculi tui in celo. & cum exaudieris ppius eris. Alla ē in q. d. v. d. ecclesys. O qd metuendus est. Genes. xvij. c. Evangelium vero est. Egredias ihus. Luc. xix. c. eo qd ibi habetur. Hodie salus domui huic facta est. In q. busdam tñ ecclesys legit euangeliū d. mat. in quo hētur. Et non potuerunt subvertere domū istam. Fundata enim erat sup firmam petram. Sequitur offerentiū de v. bis dauid in palipo. i. vlt. c. Vel fm alios sunt vba salomonis. Dñe deus in simplicitate cordis mei. letus obtuli vniūsa hec. Obrulerat enim sacrificia inestimabilia que significat bonas operationes siue cogitaciones. & bōa desideria. que inestimabilia sūt. & nūo q. p. cio. Sequitur postcomunio. Domus mea. i. Isaie. lvi. &

Mat. vij. c. Nota si festum dedicationis ecclesie occurrerit in passione dñi fit i. segeti ebdomoda. Si vero in festo ascensionis. & d. ascensione heret offitium. & offitium dedica: tidis differetor Salomon em dedicauit tep lum duodecim die mens. & decima die mens occurtebat cenophagia. et brauit aut dedi cationem templi. p. septez dies. & progauit cenophagiam vsq. post debitationem.

Incipit octauus liber de cursu tpm.

Voniam sic ait beatus aug. sacer dotes compu: u scire tenent. alio quin vix in eis sacerdotis nomen ostabit. sub quo vbo noticiā cur sus tempis lune ac kalendarij in

telligimus. Quoniaz oputus est scientia certificandi tpus. fm solis & lune pgressū idcirco ad simplirium sacerdotū instructioez in hac octaua & finali pre de hoc aliq. claro compendio pstringem. put ad vsum caie dinoscitur p. tinere. Dicit autem computo ta. q. in ipso oputando pcedimus. non q. in ipso oputate doceamur. Et est duplex oputus scz Astronomicus seu philosophicus. & vul garis seu ecclasticus. sed de astronomico nil ad pñs. Vulgaris oputus est sciētia distig: uendi tpus certa rōne siue scientia tempis discretiua fm caie vsum. Tempus vero put hic sumit. est fm tulium qdam qnitas an ni. mēsurni. diurni. seu alterius spacij. Vel tpus est mora motus rez variabiliū. cuius pres decez esse dicunt. scz annus. mens. sep timana. dies. quadrans. hora. punctū. mo mtum. vncia. & athomos. Annus continet xij. menses. & ly. septimanas & diem vnaz & trecentos sexaginta qnq. dies et sex horas. Mens continet quatuor septimanas ul paulo plus. Septimana. vij. dies. Dies quatuor qdrantes. Quadrans sex horas. Hora quatuor puncta. Punctū decē momenta. Momentū duodecim vncias. Vncia xlviij. athomos. Athomos indiuisibil est Nam thomos grece diuisio dicit. vñ atho mos grece indiuisio latine. Anni g. solaris fere. xy. pars mensis est. Septimana vero est fere quarta ps mens. Dies natalis septima

ps sep
natur
quart
Vn
xlvi
sz p
adem
Cet
est an
De qu
re. que
prima
In ier
quap
anni. D
nis. De
et de ier
rja. De
de. De
In scō
rio. De
dies den
circular
et que sit
i qua die
et de lris
bus. De
In qre
redit. Dic
recurrer
eo is. qual
dicit qd an
Vñ virgil
annus. E
apud egip
em dracon
se recurrir
Alij annu
renouat. E
bet in iua. q
ant post sol
p eo qd legi
tum habu
tingit. pu
gibi incip

ps septimane. Quadrans quarta pars diei naturalis. Hora sexta ps quadrantis. Punctū quarta pars hore. Momentum decia ps puncti. Vncia duodecima ps momenti. Athomosa xlviij. pars vntie. ¶ Est et alia tps diuisio scz p euū. p etatē. per seclm. p lusty p olimpi adem. et p indicōez. de quibz infra dicetur. ¶ Ceterum tria sūt tpa annoz. siue triplex est annus. scz solaris. lunaris. et magnus. De quibus puidim? i hac octaua pte tractare. que duas pncipaliter habet ptes. i quaz prima agitur de anno solari. et de magno. In secunda vero de lunari.

In hac pma huius opis parte d' anno solari tractatur. Que in quatuor subdiuidit particulas. in quaz prima agit quid sit annus. De initio anni. De multiplici ano. De duodecim signis. De bisexto. De quatuor anni tporibus et de ieiunijs illoz. De solsticijs. et de eqnocrijs. De magno anno. De era. De olimpia de. De lustro. De etate. De seculo. et de eno. ¶ In scda pte agitur de mense. De kalēdario. De nonis. De idibus. Vnde et qualiter dies denominent. De diebus egipciacis. et canicularibz. ¶ In tertia agit de septiana et que sit lra kalendarum cuiuslibet mensis i qua die septimane quibet mensis incipiat. et de lris dnicalibus. De regularibz solaribus. De scurrentibus. Et de inditione.

¶ In qra agit d' die. De momto. et d' hora. **A**nnus est solis anfractus cu per actis trecentis sexagintaquinque diebus. ad eadem loca siderum redit. Dicit ergo annus. qa mensibus in se recurrentibus voluit. ab an qd est circū. et eo is. quasi circulariter rediens. Vñ et annz dicit qd anulus. et circulus eo qd in se redit. Vñ virgilius atqz i se sua p vestigia voluit annus. Et ob hoc ante inuentas lras. Sic apud egipcios annus iudicabit. Pingebāt em draconem caudam suā mordentem. qd i se recurrit. et sic adhuc a qbusdam figurat. Alij annū ab innouatione dicunt semp em renouat. ¶ Annus sm diuulos. diuersa habet initia. qm arabes et egipij illum inchoant post solstitium estiuale. scz a septembri p eo qd legitur arabes i pncipio mudi fructum habuisse. Quia ergo hoc in septembri ostingit. putant tunc mōm factum fuisse. id est i bi incipiunt annū. ¶ Roma vō pompi-

lius et romani. annum a ianuario inceperunt p eo qd tunc uel paulo an. sol nobis incipit appinquare. ¶ Iudei a marcio inceperunt qd in eo editus est mūdus. et ideo dicit. qd xvij. dies eius. est pms dies seculi. quos omnes quo ad aliqua computiste imitantur. Ipi namqz a septembri incipiūt. regulares lunares. embolismos. et epactas. et omēs annos lunares. A ianuario vō incipiunt aureum numez. et quasdam lras dnicales. A martio regulares solares. et scurrentes. et qsdaz lras dnicales. pur in scda pte apparebit. ¶ Sane qdam moderni ob reuerentiā saluatoris oputant annos a natiuitate ei? Alij vero ab incarnatione ei? et a conceptione bte marie qn illa dixit Ecce ancilla dñi etc. Satim em fuit xpus homo et plen? spū sancto. Annoz. alius est natalis. aliz vsual alius legitimus. alius emergens. alius solaris. alius magnus. alius olimpias. alius lustralis. alius inditional. alius iubileus. alius benignitatis. alius einitatis et glie. ¶ Annz naturalis ē cum luna soli opponit unde sol eclipsim patit. Vsualis siue tpalis est. qui sm vsum hoim sumit initium viz. a ianuario vsqz ad seqrem ianuariū Legitimus siue ceremonialis est. qui computat. sm lunationez ab aprili vsqz in aprilē. ¶ Aprilis em est primz mens apud hebes. Emergens est in quo aliqd magnuz iudeis vñ alyz ostingit. a quo facto in illiz mōria annū incipiunt oputare. scz a quis die. Annus solaris est spatū in quo circuit sol. xij. signa zodiaci. quem circulū facit vt pmissū est in trecentis. sexagintaquinque diebz. et fere sex hōris. Fere dixi ppter qdam momenta q aditiunt. sicut infra dicet. De aut sex hore de quarto in quartū annum fatiūt vnū diē natalem bisextilem. et annz iste omunis ē oibus gentibus. Et incipit qlibet die. et qlibet die finitur. Transactis pdictis diebus. et iste pē etiam dici natalis. ¶ Signa vō pdicta sunt ista. Aries. Thaurz. Gemini. Cancer. Leo. Virgo. Libra. Scorpio. Sagittarius. Capricornus. Aquari. et pisces. Vnde vsus. Nec sunt signa poli. que semp sunt via soli. Est aries thaurus gemrni cancer leo virgo. Libraqz scorp. thyrton. capricornus vñula pisces. ¶ Et nota qd celi habitatio stat circularū distincta zonis. Zone aut ipse sunt qnqz. que ideo zone vñ circuli

appellant. q̄ in circūductione sperę existūt.
Zodiacus autē circulus est. qui ex lineis
 quinq; angulis & vna linea constat. **R**ur
 sus zodia. grece dicit̄ aīal siue signum latie.
 inde zodiacus dicit̄ animal. seu signifer. cir
 culus ex eo q̄ in medio firmamēti sunt. xij.
 signa p̄ trāscelsum posita. equalit̄ p̄ circulū
 distincta. que formis & noībus aīalium de
 signant. q̄a sol intrans in illa. p̄petates aīa
 lium quodāmodo sortit̄. vel q̄ stelle in sig
 nis disposite sunt aīalium ī figuris. **S**ig
 num autē dicit̄. xij. pars zodiaci. Sol quidem
 intrat in aliquo de p̄dictis signis. quolibet
 mense in xv. kalend. fm̄ eccl̄ia. Vñ ī martio
 intrat ī ariete. xv. kalend. aprilis. In apri
 li intrat in thaur. xv. kalend. maī. & sic p̄
 ordinem mensium & signorū. **P**rimū igit̄
 signum est. Aries. in quo sol dicit̄ esse fact̄
 in quo signo est sol circa p̄ncipia veris. sic
 dicit̄. q̄ sicut aries est aīal retro debile. hñs
 ante aliquid roboris. sic postrema solis illo
 tempe debilia sunt frigore ei⁹ fortitudinem
 minuētē. anterictra v̄o que estate respitūt
 al. q̄d fortitudinis. i. caloris hñt. v̄l sic aries
 in h̄yeme cubat in latere sinistro. in v̄e autē
 incipit cubat̄ in dextro. sic sol ante illō tpus
 moratur in sinistro latere firmamēti sc̄z ī mei
 die. Tunc v̄o intrat latus dext̄. sc̄z versus
 aquilonem. antiqui hoc signū p̄pter amorē
 iouem vocauerūt. in cui⁹ capite que simulaē
 fatiunt arietis cornua hñgūt. **S**c̄dm sig
 num ē. thaurus sic dicit̄. q̄ sicut thaur⁹ for
 tior est ariete. sic fortioris est efficacie sol in
 illo tpe quo ad nos q̄ in p̄cedentē verumt̄n
 añ est efficacior. q̄ post. sic thaur⁹ añ fortior
 est q̄ retro. Antiqui ideo thaur⁹ inter sidera
 in honorem iouis collocauerūt. q̄ ille fabulo
 se hñgit in bouem conūsus qñ europam trā
 uexit. **T**erciuū Gemini sic dicit̄. quia in
 illo tpe vis solis geminat. Incipit em̄ esse ca
 lidus & siccus effectiue. vel q̄a tunc p̄cipue
 res geminant. i. m̄plicat̄. Aues enim &
 aīalia fetus p̄ducunt. v̄l p̄pter gemios siue
 duos grad⁹. q̄bus sub illo signo magis q̄
 sub alio sol eleuat̄ a terra. Antiqui autē hoc
 signū gemini vocauerūt. p̄pter calidit̄em &
 pollucem. q̄s post mortem in notissima lide
 ra constituerunt. **Q**uartū Cancer sic dicit̄
 q̄ cancer est aīal retrogredum. & sol tunc retro
 gradit̄ discedens a nobis. cum p̄us appin
 uerit nobis. **Q**intum Leo sic dicit̄. q̄ leo

est aīal crudele & semp febricitās. sic & tpus
 illud crudele & gnans febres. **R**ursus q̄
 hercules leonez fortissimū in grecia occidit
 ideo p̄pter v̄tutem suam. hñc inter. xij. sig
 na statuerūt. **S**extum Virgo. q̄ sicut v̄go
 nihil gn̄at. sic tpus illud sterile nihil noui
 gn̄at. generata tñ m̄tescere facit. Est enim
 tpus canicularū diez. **S**eptim̄ Libra sic
 dicit̄. ab equalitate mens̄ ip̄ius q̄ sole ibi
 existente. dies & nox eq̄ponderata ē. qm̄ tūc
 est equinoctiū autumnale. **O**ctauum est
 Scorpius sic em̄ scorpi⁹ venenosus ē et pun
 git sic tpus illud morbosū ē p̄pter ineq̄litatez
 aeris. Est em̄ mane frigus pugnans. & in
 meridie calor vrens. **N**onū Sagittari⁹
 sic dicit̄. q̄ venatio que p̄ sagittarios fit.
 plerūq; tunc exercet̄. vel p̄pter fulgura. que
 tūc sepe cadunt que p̄talici sagittas vocant
Decimum. Capricornus. sic em̄ capricor
 nus in abruptis montibus siue inexcelsis.
 p̄cipitijs pascitur. sic sol tūc est in altissimo
 gradu ve sus meridiem. vel sic capricornus
 montes solet ascendere. sic sol tunc ad nos
 ascendere incipit. **R**ursus antiq; capricorni
 figuram inter sidera hñgerūt. p̄pter caprā io
 uis nutricem. cui⁹ p̄terior em̄ p̄tem corporis.
 in piscis effigiem formauerūt. vt pluuias de
 signarent. q̄s plerūq; idē mens̄ in extremis
 solet h̄re. **V**ndecim est. aq̄rius sic dicit̄. am.
 q̄ tpus illud aquis & ventis abundat.
Duodecim ē. Pisces. q̄ sicut piscis ē aīal
 aq̄ticum. sic & tpus illud p̄pter multas plu
 uias aq̄ticum est vel q̄ tunc aquis resolut⁹
 est tpus piscacōis. **V**ey licet sic patet ex p̄
 missis signa equalia sint fm̄ astronomicos.
 eccl̄ia tam̄ illa non ponit equalia. Nam qñq;
 plures dies sunt in vno signo q̄ in alio. cū
 vnus mens̄ plures dies h̄eat q̄ alius Vñ
 plures erunt gradus vni⁹ q̄ alterius signi
Gradus autē dicit̄ spatū quo sol motu suo
 trāsit in zodiaco die natali. Ex iaz dicit̄ autē
 facile sc̄ri p̄ in q̄tto gradu alicui⁹ signi sit
 sol q̄cunq; die. **P**orro dies bisextilis. de q̄
 dicit̄. dicit̄ bisextilis. vel fm̄ p̄hos q̄si
 ex bisse momentoz collecta quod sic poterit
 op̄prehendi. Sol em̄ in quolibz signo morat̄
 xxx. diebus & xxx. trientibus horaz. & xxx.
 bisse momentoz. Et triens est tertia ps ali
 ei rei ostantis ex tribz p̄ibus Bisse v̄o sunt
 due p̄tes. Sed m̄plicatis duodecies tri
 ginta diebus. habemus. cccx. dies. xxx.

rictes horarū constituit. x. horas q̄ multiplicata
 te duodecies fatiūt q̄ng dies xxx. bisse momē
 top. otinent. xx. momenta & ita duo p̄dca
 sed multiplicatis duodecies duobz p̄dca ha
 bemus sex horas. ex bisse momentoz collec
 tas. que de quarto in quartū annū constituit
 vñū diem que dicitur bisextilis. fm̄ p̄sidoz. p̄
 singulos annos. crescit pars quarta assis ac
 vbi quarto āno assis oplaera fuerit bisextū
 vnum facit. & ideo p̄ quatuor annos vnus
 dies bisextilis adiectus est. Dicitur est autez
 fm̄ eum bisextus. q̄ bis sexies ductus assem
 fatiet q̄d est vnus dies. ¶ In quo loco ka
 lendarij poni debeat illa dies his versibus
 otinet. ¶ Bisextū sexte martis tenuere ka
 lend. Posteriore die celebrant festa mathie.
 Hoc ē dicere q̄ in illa lra. vbi dicitur kalēda
 rio. vi. kalend. Marcij dz poni dies bisextil
 & tunc kamē siue sedemus duobus diebus
 sup illa lra. & festum sancti mathie q̄d dicitur
 illa die celebrari. celebratur tm̄ in seq̄ti. ita
 tm̄ q̄ inter ip̄m festum & vigiliam nullū sit
 medium. non interest tm̄. vtz ip̄m festum i
 p̄ma vl̄ in sc̄da die p̄dictay duay celebretur.
 Sed regionis in hoc osuetudo huet. Ilioz.
 dicit q̄ a sex. non. marcij vsq̄ in diē kalend
 ianuarij. lune cursu bisextus apponit. atq̄
 inde detrahīt. ¶ Si autē volumz scire q̄n sit
 annus bisextilis. debemz diuidē annos dñi
 p̄ q̄tuor q̄riens possumz. & si nullus supraue
 rit. tunc erimz in anno bisextili. si autē aliqs
 remanserit. tunc non erit bisext. Vñ vsus
 Anni diuisi dñi per q̄tuor eque. Monstrat
 bisextum qua rōne scias. Hoc autē verum ē.
 fm̄ illos. qui diuidūt annos dñi. incipiēdo
 a n̄itate. vel a ianuario. & non fm̄ illos q̄
 incipiunt ab incarnacōe. Alia etiā doctrina
 ad inueniēd bisextum ponet infra. vbi de
 ocurrentibus agez. ¶ Tempa siue pres an
 ni solaris sunt q̄tuor. scz ver. estas. autum
 nus. & h̄yems. vt dictū est in sexta pte sub
 quarta feria terciē ebdomade aduentz. Dic
 ta autē sunt tempa a omunionis tpamento
 eo q̄ inuicem se humoē sicitate. caloe & fri
 gore otempt. Nec & curricula dicunt. q̄a
 non stant h̄ currunt. ¶ Ver dictū ē. quia
 viret. Estas dicitur ab estu. a calore. inō estas
 q̄i vsta & arida. Autūnus a tēpestare vo
 catur. q̄n & folia cadunt & oia maturescūt
 H̄yems dicitur rōne emisperi. q̄ tunc sol cir
 culo voluit breuiori. Vñ & h̄ tps bruma

dicit. q̄i brachim. v. breuis. vel a cibo. quia
 tunc maior est vescendi appetitus. Edacitas
 em̄ grece. bruma appellat. P̄cipia autem
 ptium anni. fm̄ etiā his versibus otinen
 tur. Festum clementis hiems caput est oriē
 tis. Cedit hiems retto cathedrato symone
 petto. Ver fugat urbanus estatem simpho
 rianus. Id tibi q̄d restat autūni tpa p̄stat.
 ¶ Hoc est dicere. festum clementis. q̄d est
 viij. kalend. decēbris est p̄cipium hiemis
 & durat vsq̄ ad festum cathedre sc̄ci petri.
 tunc incipit ver. Et illud festum est. viij.
 kalend. marcij. & ver durat vsq̄ ad festum
 sancti urbani. quod est. viij. kalend. iunij.
 Tunc incipit estas & durat vsq̄ ad festum
 sancti simphoriani q̄d est. viij. kalend. sep
 tembris. Tūc incipit autūnus & durat vsq̄
 ad festum clementis. in quo incipit hiems.
 ¶ In his q̄tuor ptibus anni triduaana iei
 uia celebrant. & ideo ieiunia quatuor tpm
 appellant. Ieiuniū veris ē in p̄ma septima
 na q̄dragesime. scz in quarta feria p̄ cinēs
 Ieiuniū estatis. est in p̄mo die mercurij p̄
 pentz. ieiuniū autūni ē in sc̄da die mercurij
 septemb. scz in quarta feria p̄ festum sancte
 crucis. Ieiuniū hiemis est. in quarta feria
 post festum h̄re lucie. put ibi dictum ē. Vñ
 vsus Vult crux lucia cineres carismata dia
 Ut det vota pia quarta seq̄s feria. ¶ Fuit
 autē hec ieiunia in quarta feria. q̄ i quarta
 feria x̄ps a iuda traditus ē. & in sexta feria
 q̄ in ea crucifixus ē. & in sabbaeo quia tunc
 aplōz tristitiam de nece saluatoris rep̄nta
 mus. nam si op̄timur & oregnabimz. ¶ Ad
 uentus autē dñi. q̄n celebret dictum est in seq̄
 pte sub ti. de aduentu. ¶ Adhuc in anno
 solari ottingunt duo solsticia. & duo eq̄noc
 tia. Solsticia in estate & in hieme Eq̄noc
 tia in vere & in autūno. ¶ Est autē solstitium
 maxima ineqlitas diei & noctis siue ingressus
 solis in capricornū vel cancer. Et dicitur sol
 stitium q̄i solis statio. eo q̄ tunc sole stante.
 & crescunt dies vel noctes. Equinoctium ē
 maxia diei & noctis eq̄litas. q̄ tunc equali
 spatio horarū consistunt. siue ingressus solis i
 arietem vel libram. ¶ Vbi autē sit locz sol
 stitioz & eq̄noctioz his versibus otinetur
 ¶ Solstitium decimo. x̄pm preit atq̄ iohem
 Equa crucis festum dat tpa martis & p̄dz
 ¶ Hoc est dicē q̄ solstitium hiemale est añ
 n̄itatem x̄pi decez diebus. viz xviij. kalend.

ianuarij. quo tpe sol incipit altiores circulos
petere. Et solstitium estiuale e an nritatem
iobis baptiste totidem diebus vij. & vij.
kalend iulij. quo tpe incipit sol ad inferio-
res circulos remeare. Vnde estiuale solsticij
dies maximus sic & hiemalis dies minimus
inuenit. Sed fm egyptios hiemale est. xij.
kalend ianuarij. fm grecos. ix. kalend iulij
Estiuale vo est fm egyptios. xij. kalen. iulij
fm grecos. ix. kalend. Item in festo crucis
vel fm alios. xij. kalend octobris e eqnocti-
um autunale. & vbi di i kalendario p̄dus
marcij. vel fm alios. xij. kalend aprilis est
eqnoctium vernale. Olim em annus in
duas tm ptes diuid ebat. scz in estiuale & i
hiemale solstitium. & in duo emisperia.

Magnus aut annus complet reuis plane-
tis oibus ad loca sue creationis qd fit anis
non pauioribus. dxxx. Mundanus vo an-
nus erit oibus stellis ad pma loca reuersis.
quod fit demum post quindicimilia annoru.
Magister dicit in historia super Gen. vbi
agit de ebrietate Noe. q magnus annus im-
pletur p curricula sexcentorum annorum. Era
qua vtunt hispani singulorum annorum est con-
stituta a celsae Augusto. qn ad primu censu
orbem descripsit. Dicta est aut era ab ere ex
eo q ois orbis es reddere p̄fessus e reipub-
lice romanoru. Prius aut fuerit inditiones
& postea ere. Olimpias constituta e apud
grecos in elide ciuitate. Elijs a gentibus ago-
nem. & qnquennale certamen quatuor medijs.
annis vacantibus. & ob hoc tps elidij cer-
taminis olimpiadem vocauerit quadrieno.
in vno olimpiade supposito. Lustrum est
penthelim. & qnquiennium. quod qnto anno
dicitur condi. ppter olimpiades a romanis
Nodum em erant osules. neq ere qnqennale.
qdem tpus ideo sic vocatum e. q censum p
qnquenniū in republica pacto vrbs roma-
na lustrabat. Apud eosdem romanos est
annus inditionalis qui ter quinos otinet an-
nos. vt infra dicitur & pmissum est. Apud
hebreos e annus iubileus. & remissiois. qui
septenis opletis annorum edodibus celebra-
de quo dictum e in. vi. pte sub ti. qnquage-
sime. Apud xpianos est annus benignitatis
& gr̄e. in quo xp̄us venit. & nos sola benigni-
tate redemit. Apud sanctos ophensores
est annus eternitatis. & glie. in quo exultabunt
sancti in gloria sine fine. Rursus secula ge-

heracōibus ostant sic dicta q secunt Abeu-
ribus em alijs alijs succedunt. hoc tps qdam
qnquagesimū annū dicunt. quem hebrei iu-
bileum vocant. vt iam dictū est. Et ob hanc
causam hebreus p̄t vxore & liberos amās
dn̄m suum. aure p̄fusa fuitio subiugat. ser-
uire iubetur in seclm. & vsq ad annū qnqua-
gesimū. Etas aut plerūq dicit p vno an-
no & p septem. & p centum. & pro quouis
tempe. Vñ & etas est. quod de ml̄tis seculis
instruit. & inde dicta est etas q̄i euitas. q̄i
similitudo eui. Nam euum est etas p̄petua.
cuius neq̄ initium neq̄ finis noscitur. Oriua-
tum est aut euum ab eouas. qd apud ḡcos
aliq̄n p seculo. & aliq̄n ponitur pro eterno.
Proprie vo etas duobus modis dicitur
vij hois. sicut infantia iuuentus. senectus
aut mūdi. cuius p̄ma etas est ab adam vsq
ad noe. Scōa a Noe vsq ad abraam. Tercia
ab abraam vsq ad dauid. Et q̄rta a dauid
vsq ad t̄smigrationem iude in babiloniam.
Quinta d̄ iuda vsq ad aduentū saluatoris
in carne. Sexta que tunc agit vsq quo mū-
dus iste finiat. Quot aut sunt ani ab origie
mōi dictū est in sex pte sub ti. de septuagē.

Mō de anno sequit vidē de mē-
se. Est aut mensis spatium t̄pis
q̄a p̄hebo p̄heba recedens eidez
opleto suo circulo sociatur. Et dicit mens.
a mensurando. eo q annus p̄ menses men-
suratur. vl̄ a mene. q est defectus. eo q lu-
na singulis mensibus. visu deficit ab h̄ua no.
Vel fm Iudo. a mene grece q est luna latie
ap̄d ḡcos em menses legitimi. nō ex sol cir-
clo s̄ ex l̄ue d̄su o numerant. qd e d̄ noua ad
nouā. Diuidit aut annus p. xij. mēses q
sol pagrando zodiacum. xij. circuit regioes
signorum. & in his. xij. mensibus commorat.
Romulus t̄n voluit tm̄. x. esse menses i an-
no incipiens a martio. q̄ marti deo belli q̄
p̄rem suū esse putabat dedicauit. Vñ Ouid
in p̄mo fastorum. Tempa digereret. cū condi-
tor orbis in annū. Instituit menses q̄nq̄-
bis esse suos. Sed numa pompiliū vidēs q
annus non b̄n. x. mensibus oplebatur. sup
addidit duos p̄ncipio. scz ianuariū & febru-
arium. Ianuarius dicit a ianua. q̄ sicut per
ianuam intram̄ domū. ita p̄ ianuariū in-
tram̄ annū. est em limes anni. Vel dicit
a iano deo qui ab antiq̄s dicebatur princi-
piū & finis oim̄ rez. Si em fuit a genitibus

mens ille consecratus. unde et idem ianus.
 bifrons pingit. ut anni introitus et exitus
 demonstret. de quo dictum est in sex pte sibi
 de circuncisione. Februarius dicitur a febris
 que tunc defacile contingunt. vel a febris
 .i. purgationibus. Sunt autem februe oblatio
 nes facte pro mortuis. Romani enim illo mense
 mediorum aiarum habebant et eas purgabant
 celebrando exequias mortuorum. Vel secundum Ili.
 dicitur a februa. i. plutone cui eo mense sacrifici
 cabatur. Martius dicitur a marce pro romuli
 vel quod eo tempore cuncta animantia aguntur
 ad mare et ad cubendi voluntatem. Appel
 latur etiam quingentis mensis nouus. quod est anni
 initium. et quingentis nouum ver. quod in eo viriditas
 tribus fructibus. nobis transactorum probatur
 occasus. Aprilis dicitur quod a aperilis. quod tunc terra
 apertur ad germinandum. flores apiuntur et
 arbores incipiunt pullulare. Vel aprilis pro
 venere dicitur. quod a frodis grece dicitur latine
 cenus. Maius a maioribus natum dicitur. qui
 rant principis reipublice. vel a mapa matris
 mercurij. Iunius a iunioribus dicitur. Erant
 enim olim maiores. scilicet seniores qui appellabantur
 patres. et hi in ciuitate sepe remanebant orbis
 regimini consulentes. Erant et iuniores. qui
 ibant ad pugnam pro republica. et idem maius
 a maioribus. iunius a iunioribus nomen acce
 perunt. et in illorum honorem instituti sunt. vel
 dicitur a iunone. Iulius dicitur a iulio cesare. qui
 tunc natus fuit. vel quod tunc de hostibus triu
 phauit. Vicit enim cleopatram reginam egypti
 cum anthonio viro suo bello nauali. Iulius
 tamen prius quintilis dicebatur. eo quod est quintus a
 martio. qui secundum romulum principium erat an
 ni. Augustus est dicitur ab octauiano augus
 to. qui tunc natus fuit. vel quod tunc hostes su
 pauit. Prius tamen dicebatur sextilis. eo quod sex
 tus est a martio. Septembris nomen habet
 numero et parte. quod septimus est a martio et im
 bres habet. sic et october. nouember. atque decem
 ber ex numero et partibus vocabula acceperunt
 quem numerum decurrentem december finit pro
 eo quod denarius numerus precedentes numeros clausit
 Quot autem dies quilibet mensis habeat his
 visibus ostinetur. Iunius aprilis septemque nouemque
 tricenos. plus enim reliqui habet februs octo
 videnos. Cui si bisextus fuerit supadditur
 vnus. hoc est dicitur. quod iunius aprilis septem
 ber et nouember habet xxx. dies. Reliqui autem
 menses habent xxxi. Sed februius tamen habet.

xxxviii. et quoniam est bisextus habet xxxix. Sciendum
 autem est quod cuiuslibet mensis primo dati fuerunt xxxviii
 dies. qui multiplicati duodecies constituit tre
 centos quadraginta dies. De quibus vero residuis
 datus est vnus ianuario. eo quod est principium
 anni. et etiam ratione ipsius numeri quod impar numerus
 mundus est. et numero deus impare gaudet.
 Secundo datus est martio propter eandem impar
 ritatem. Tercio maio. Quartus iulio. Quintus
 octobri. Cesar autem augustus volens suum
 mensem esse equalem mensi iulij. abstulit fe
 bruario vnum diem. quod erat mensis tristitiae.
 et tunc lucus et attribuit eam augusto. et ita
 emanerunt februario tamen xxxix. et augusto
 xxxi. Demum astrologi romani abstulerunt
 aliam diem februario. et addiderunt decembris.
 ad hoc ut finis principii redderet et sic februa
 rio remanserunt tamen xxxviii. et decembris xxxi.
 Verumtamen ad quendam consuetudinem vna dies
 viz bisextilis est de quarto in quartum annum
 februario restituta. Qua vero die vel qua feria
 quilibet mensis intrat sub tertia de septimana dice
 tur. Sane in quolibet mense sunt tres dies
 celebres. qui soli propriis nominibus nominantur et
 ab eis ceteri denominantur. scilicet kalend. none.
 et idus quos romani propter dies festos. vel
 propter officia magistratuum instituerunt. His enim
 diebus in urbibus conueniebant. Kalend.
 sunt primi dies mensis. et dicuntur quod kalende
 quod tunc semper erat festum iunonis. Vnde Ouidius.
 Vendicat ausonias saturnia iuno kalendas
 Vel quod tunc a romano populo principia mensium
 celebrantur. sicut fit ab hebreis. Vnde Ouidius.
 Salue festa dies. meliorque reuertere semper.
 A populo rege digna potentie coli. Vel dicitur
 a kalo quod est voco. Primo namque die mensis
 preco de more populi ad nundinas vocabatur.
 clamans toriens kalo. quot dies erant vsque
 ad nonas. Et ideo dicitur pluraliter kalend.
 a pluribus vocacionibus. vel a kalo quod est bonum
 omne per totum mensem habendum. Tunc enim
 sibi mutuo enceniam transmittunt. Ratione vero
 sunt quatuor vel sex dies in quolibet mense. qui
 seculuntur per kalend. Et dicuntur a nudinis. quod
 nundine. quod tunc romani nudinas colebant.
 Ideo autem in aliquo mense erant none siue in
 choatio. nundinarum in die quinta et in aliquo
 in die septima. ne pedones certum tempus ad
 insinuandum mercatoribus haberent. Vel dicuntur
 none a nonis. quia dies ille nonus erat ante
 idus. vel a non. quod tunc nullum habebat festum.

Vnde ouidius. nonarum tutela deus erat.
 Idus vo sunt octo dies qui secunt post no
 nas. Est aut pdus semp in. xij. vel. xv. die
 fm q none pcedunt. Si em mens hz qtuor
 nonas pdus e in. xij. die. Si aut sex nonas
 pdus est in. xv. die. Quod aut ocilium an
 thioceñ dicit q pdus est die. x. hoc alia ofi
 deratione dicit. Et dicuntur pdus qsi diuisio
 q tunc fiebat diuisio hundanay. Vel quia i
 pdibus fit diuisio mens. Dicit etiam pdus
 ab pdus. as. i. sepo. as. Vnde vidua dicitur
 qsi pdua. i. diuisa. Pleriq latinoru putant.
 pdus dici ab edendo. eo quod hi dies apud
 veteres epulay essent. ¶ Dies aut qui secu
 tur statim post kalend ita denoiant. Si em
 est mensis qui heat. iij. nonas. debem dicē
 in kalendario statim post kalē. iij. nonas
 in tercio. iij. nonas. in quarto pridie nonas
 In qnto vo nonas dicimus. vt ptz in ianu
 ario & similibz. Si vo est mensis. qui habz
 sex nonas demus dicere statim post kalē
 vi. nonas. in tercio die qnto nonas. in qrtō
 iij. nonas. in quinto. iij. nonas. i sexto pdte
 nonas. in septimo nonas. vt ptz in martio.
 & similibus. Dies aut qui secunt p nonas
 ita denoiantur. in quolibet mense. viij. pdz
 vij. pdus. vi. pdus. v. pdus. iij. pdus. iij.
 pdus pridie pdus. & pdus. sicut hec appent
 in kalendario maifeste. Dies vo qui secun
 tur post pdus denoiant a kalē mensis se
 qtis hoc modo. Ianuarius habz. xxxi. dies
 de istis accipe vnam p kalē. & viij. p pdi
 bus. & iij. p nonis. & sic remanent tantū
 xvij. adde ergo istis. xvij. diebus kalē.
 siue diez kalenday seqtis mensis. & sic erūt
 xix. Vnde in mense ianuario debem dicere
 statim post pdus. xix. kalē february. i se
 quenti die. xvij. kalē & sic p ordinem vsqz
 ad finem mensis semp minuendo. ¶ Nota tñ
 q di pridie pdz. & pridie nonas. & pridie
 kalē. & non scdo. q scdus dicit a sequor.
 h illa dies non sequit h pcedit. Et exponit.
 hec ppositio p. ante vel prius. Vnde pdie
 qsi priori die. siue pre. r. ante diem. Et cum
 dicit. iij. nonas. intelligitur quarto die añ
 nonas & sic de alijs. ¶ Quot aut dies de
 noientur a nonis. quot ab pdibus. & quot
 a kalē. oim mensium. his versibus vtinet
 ¶ Sex nonas maius. octob. iulius. & mars
 Quatuor ac reliqui tenet pdus qlibet octo
 Ianus & augustas denas nonasqz decēber

Iulius october mars. maius epta decē mē
 Junius aprilis september & ipe nouember
 Ter senas retinent februsqz bis octo kalē
 ¶ Hoc est dicē q maius. october & iulius.
 & marcius hnt dies. vi. p nonis. h reliqui
 menses hnt quatuor. Et quilibet mensis hz
 octo dies p pdibus. Item q ianuarus au
 gustus & december hnt. x. xix. dies p kalē.
 Iulius vo marcius octob & maius. habent
 xvij. Junius aut aprilis september & nouē
 ber hnt. xvij. Februarius hz. xvi. & si fuerit
 bisextus supadditur ei vnus. ¶ Illud autē
 nōndum q in quolibet mense sūt duo dies
 egiptiaci. ab egiptijs dephensi. In egipto
 em erant qdam astologi. qui quasdam con
 stellacōes nociuas hūanis actibus. in illis
 diebus inuenerūt. ideoqz illas notas esse hoī
 bus voluerunt. tñ illay ostellationum pūc
 ta scire ppter errorem nrī cōputi nō valemz
 Vel forte inuenerūt illos dies bñ ostellatos
 nō eos in kalendario notauerūt. vt in illis
 diebus potius q in alijs. illis actibus insit
 tatur. quoz errorem ne ecā sequi videatur
 a talibus cauetur. Vel dicunt egiptiaci bñ
 quosdaz. q dñs in illis diebus pcussit egip
 tum nouem plagis. Quottus autē sit dies
 egiptiacus a pncipio vel a finē mensis his
 versibz vtinetur. ¶ Augurio: decies audis
 to lumine clangor. Linqut olens abies co
 luit colus excute gallum. In his versibus
 sunt. xij. dictiones. xv. mensibus seruietes
 prima pmo. scda secūdo & sic p ordinem sūp
 to initio a ianuario. ita q quotta erit pma
 lra prime sillabe aliquay istay dictionū in
 alphabeto talis erit dies egiptiacus in illo
 mense cui fuit illa dictio. sputando a mens
 pncipio versus finem. Item quotta erit pma
 lra scde sillabe in alphabeto. talis erit dies
 egiptiacus in illo mense cui fuit illa dictio
 sputando a fine vsus pncipium. verbi grā
 Augurio est pma dictio & fuit pmo mensi
 scz ianuario. au. est pma sillaba. & a ē pma
 lra ipius sillabe. & ē pma in alphabeto. g
 dies prima ianuarij est egiptiaca. Item gu
 est scda sillaba. & g est prima lra ipius silla
 be. & g. est septima in alphabeto. g. septimē
 dies ianuarij nūando a fine versus princi
 pium est egiptiaca. & sic in alijs hoc obfua
 to. q h. i hoc loco p lra nō ponat. Quilibz
 aut pmissoz diez ppter vnicam horam sui
 denoiantur egiptiacus. ¶ De diebus ver

773
felicitibus vel infelicitibus. quos quidam astro-
logi notauerunt in presenti opusculo non agit.
quia ecclesia prohibet fidem talibus adhiberi
In quibusdam quibus mensibus sunt quidam dies
qui caniculares dicuntur. a cane vel canicula
stella sita in fronte leonis. Et ante genua
thauri. quod estiuus mensibus est in medio cen-
tro celi. et dum sol ad eam ascenderit oritur
cum sole vel ei proxima duplicat calor ipsius.
ex quo dissoluitur corpora et vaporantur. unde
vocatur canis quod corpora morbo afficit. et sunt
septuaginta duo dies. in quibus propter temporis
crudelitatem. et caloris solis intemperiam.
malum est minui et potionari. Quando autem
illi dies incipiunt et finiantur. his visibus con-
tinetur. Incipiunt iulij pridie pridus canicu-
lares. Et pridie nonas septembris sine rufu-
lar. secundum aliquos vero incipiunt. xiiij. kal. augu.

Equitur de septimana. Nempe
constat septimana. vij. dies na-
turales. quorum repetitione et men-
ses et anni et secula peraguntur. et hoc apud
grecos ebdomada. et apud hebreos sabba-
tu appellatur. Et dicitur septimana a septem et mane
quod septem et mane. per totum septem mane per totum
die. vel a septem manet. quod manet per septem dies.
vel dicitur septimana quod septem lucis. Nam mane
lux est secundum Iulium. idem etiam spatium vocatur
ebdomada ab epta grece. quod est septem et deos
quod est dies vel modos. quod est mensura. et
secundum hoc ebdomada est communius nomen quam sep-
timana. Unde daniel post septuaginta ebdo-
madas ait. Et sumunt ibi ebdomade annorum.
et septuagesimel septem anni. Septimane autem
nequeunt habere certa nomina. quod neque habent certa
initia. singulis namque annis variantur propter
vnum vel propter duos dies. qui quique sunt super
integras septimanas. Omnes autem dies sep-
timanarum inscribuntur septem primis litteris al-
phabeti. Item dies secundum gentiles denotantur
a planetis. Primus a sole. qui princeps est
omnium siderum. sic et idem dies caput est ceterorum
dierum. Secundus a luna. que et splendore et mag-
nitudine soli proxima est. et ex eo mutat lumen
Tercius a stella martis. que vespere vocatur.
Quartus a stella mercurij. quam quidam can-
didum circulum dicunt. Quintus a stella io-
uis. quam ferontem aiunt. Sextus a stella ve-
neris. quam lucifer asserunt. quod inter cuncta
sidera plus lucis affert. Septimus a stella sa-
turni. que sexto celo locata. xxx. annis fertur

explere cursum suum. de hoc dictum est in primo
septime partis. Sed queritur quare dies
non ita ordinantur in septimana. sic planete
in celo. quam in celo ordinantur secundum hunc usum
Sol. ven. mer. et luna saturnus iupiter et mars
Vel sic Saturnus ioue mars sol cum ven. mer-
curi luna. Solutio. dicimus quod dies in septi-
mana non ordinantur secundum ordinem planetarum.
sed secundum regimen eorum in singulis diebus. Unde
quod viderunt philosophi. quod sol regnabat prima
hora diei dominice. ideo diem illam denotauerunt
a sole. Item quod viderunt. quod luna regnabat
prima hora seculi ferie. ideo diem illum denota-
uerunt a luna. et sic de ceteris sicut patet ex
distinctione horarum diei facta inter planetas
per ordinem successiue. Rursus a dictis pla-
netis philosophi nomina sumpsit. eo quod a sin-
gulis aliquid in homine esse voluerunt. ut a sa-
turno candiditatem. et a ioue temperantiam. a
marte feruorem. a sole spiritum. a venere volup-
tatem. a mercurio eloquentiam. a luna cor. Et
quod ordo planetarum ultra numerum septenarium non
procedit. sed ad primum reuertitur. ideo tamen septem
dies in septimana sunt. a sapientibus constituti.
Nunc videndum est qua die septimane quod
libet mensis intret. De hoc duplex ratio habetur
Prima per hos usus. Alta domat dominus gratis
beat equa gerentes. Contemnit fidos au-
gebit dona fideli. In istis visibus sunt. xij.
dictiones. xij. mensibus huiusmodi. prima primo
secunda secundo. et sic per ordinem. sumpto initio
a ianuario ita quod quecumque fuerit initialis littera
aliqua istarum dictionum. eadem erit littera kalen-
darum mensis cui seruit illa dictio. verbi gratia.
Alta est prima dictio et huiusmodi primo mensi.
scilicet ianuario. et a est prima littera illius dictionis.
alta ergo. a est prima littera ianuarij. Item do-
mat est secunda dictio. que seruit secundo mensi
scilicet februario. et d. est prima littera istius dictionis.
ergo d. est prima littera februarij. et sic de alijs.
Ideo dicitur sequens versus. per sillabas quod proceden-
tes per dictiones Adam degebat ergo cifos
ad rufos. Habita autem littera kalendarum. facile
possumus scire. quod feria quilibet mensis intret
Per litteram enim dominicalem illius anni prode-
o putando dies per litteras subsequentes usque ad li-
teram que est in kalendario mensis cuius diei in-
troitum scire optas. in qua feria occurreret in
tali feria intrabit ille mensis. Secunda ratio
per quas sciri potest qua feria quilibet mensis intret
est per regulares et occurrentes. Nota ergo quod

in anno solari sunt quinquagintadue septiade
 et unus dies. vel duo si sit bisextus. ppter
 quam diem variant singulis anis pncipia
 mensiu. Si em hoc anno incipiat ianuari2
 a die dnico. toto illo anno a que e pma lra.
 ianuarij erit dnicalis. Cum ergo deuentum
 fuerit ad finem anni. illud a finale kalenda
 rj. quod inscribitur illi diei. que est vltra in
 tegras septimanas repntabit diem dnicum
 ergo seqs A. quod itez est initiale ianuarij
 repntabit scdam feriam. et sic toto illo ano
 erit illa variatio. eodem mo singulis an nis
 variantur initia mensiu p diuersas ferias.
 Et si sit bisextus. duplex erit variatio pria
 in kalen. ianuarij. Scda in festo scii mathie
 Vt ergo oputiske scire possent qua feria quo
 libet anno qlibet mensis incipet. inuenerunt
 duos nros. Vnum inuariabilem. qui voca
 tur regularis. solaris. ferialis. Aliu varia
 bilem. qui vocatur occurrens. de qbus bre
 uiter est dicend. Videndum est aut primo
 quid sit regularis solaris. et vnde dicatur.
 et vnd heat ortum. et quot regulares quisq
 mensis habeat. Regularis est nrs inuaria
 bilis datus mensi qui adiunctus occurrenti
 declarat qua feria septimane quilibet mens
 intret et fuerit ille regularis. Dicitur autez
 regularis a regula. q inuariabilis est. sicut
 regula. Solaris dicit ad differentiam luna
 ris. de quo infra dicit. Vnt ante ortum rgu
 lares a martio Nam in mense marcij sut. v.
 regulares seu. v. p regulari. Martius em
 no habuit initium in pmo anno mudi. seu
 seculi pmo dicit mudus factus fuisse in illo
 mense in die quo dicitur. xv. kalend aprilis
 vel vt alij dicunt. viij. kalen. Si em oputes
 ordie retro grado dies septimane vsq ad ka
 lend. marcij inuenies q qnta feria mudus
 incepit. Si tn ante marcium fuerit. et hec e
 causa quae marcius quinariu num habuit
 p regulari. Regulares vo alioy mensium
 sic formant. iungas regulares mens cu die
 bus eiusdem. et ab illa suma subtrahere. vij.
 qtiens poteris. et regularem septis mens.
 qd remansit indicabit. verbi gra. Martius
 h3. v. regulares. et dies eius sunt. xxxi. redi
 ge in summam. et sunt. xxxvi. subtrahere. vij.
 qtiens poteris. et remanet vna dies. q dat
 mensi septi p regulari Item aprilis h3. xxx
 dies et vnu regularem qui ostituunt. xxxi.
 subtrahere. vij. quotiens poteris et remane

bunt. ij. que dant maio p regularibus. et
 ita de alys vsq ad marcium. Possunt etiaz
 scire mensium regulares p hos vsus. Est
 astris clara fulgentibus ara deoru. Orara
 bonis estat grauissima cuiqz fideli. In istis
 vsibus sunt. xij. dictiones. xij. mensibz hui
 entes. pma primo. secunda scdo. et sic p or
 dine. sumpto initio a marcio. ita q quotta
 fuerit lra prima aliquap istaru dictionu in
 alphabeto. tot regulares h3 ille mensis cui
 fuit illa dicio. verbi gra. Est E. pma dicio
 et fuit primo mensi. scz marcio. Et E. e pma
 littera istius dictionis est et est quinta in al
 phabeto. g. marcius h3. v. regulares. Itez
 astris est scda dicio et fuit secudo mensi. scz
 aprili. et a. est prima lra istius dictionis. que
 est etiam pma in alphabeto. ergo april h3
 vnu regularem et sic de alijs. Nunc dica
 mus de occurrentibus. Dicitur aut occurrens
 q sibi inuicem occurrunt. sic videbitur in for
 matione. Vel ideo q occurrunt cu regulari
 bus ad demonstrand initialem feriam men
 sium singulis annis. Est aut occurrens sup
 excrementia vnus diei vel pluriu super sep
 tuagintaduas septianas anni solaris. Ideo
 dixi vl pluriu. q in anno bisextili superexce
 cunt duo dies. In alys vo vnus tm. Et ab
 illa superexcrementia hnt originem occurren
 tes. Alij vero occurrentes qui secuntur post
 primu. formant vno addito singulis termi
 nis siue annis. sic tn q septenariu num no
 excedunt. q non sunt nisi septem ferie. et qn
 cunqz est septimas occurrens illo anno. men
 ses hnt eadem pncipia. que in primo anno
 mdi seu seculi habuerit. quelibet enim feria
 distat p septenariu a semetipa. Concurrer
 tes etiam in hac linea demonstrant. iij. ij.
 vij. vi. vij. vij. iij. v. vi. vij. ij. iij. v.
 vij. iij. ij. v. vi. vij. ij. iij. v. vi. Nam
 pma 13. annis cicli solaris habet vnu occurre
 rem. scdos duos. tercius tres. quartz quatuor
 qntus sex ppter bisextum. sextus. vij. septiz
 vnum. q vltra septenariu non pceditur. h
 reuertitur ad vnu. et ita debemz pcedere vsqz
 ad. xxxvij. annos. tunc reuertimur ad primu
 annu cicli et pcedimus sic ut f. us. Vn tran
 cursus xxxvij. annoy vocatur ciclus solaris
 vel occurrentium. Et dicit ciclus q circul2.
 p similitudinem. Si aut volumz scire quot
 tus sit annus cicli solaris. debemz diuidere
 annos dni per. xxxvij. quotiens possumz. et

addere illis. **ix.** anteq̄ dividamus. q̄ quādo
 xp̄us natus fuit. tm̄ iam p̄cesserat ille cīclū
 & quottus annus remanserit s̄ divisionem
 ānoꝝ. totū erit cīclū. & si nullū remanserit tūc
 sumus in vltio anno cīcli solaris. Vñ vsus
 Annis adde nouem dñi p̄ire per cādo. Vi
 ginti cīclus sic tibi notus. ¶ Possūm̄ etiā
 scire ocurrentes cuiuslibet anni p̄ l̄ram dñi
 ealem illius anni. sicut declarant versiculi
 s̄ b̄leq̄tes. **A.** sex. **B.** q̄nq̄. **C.** q̄tuor. **e.** duo. **tres.**
D. primū ocurrentes. **F.** litera septimus est. **G.**
 Hoc est dicere. q̄ q̄n a est l̄ra dñicalis ī illo
 anno sunt sex p̄ ocurrente. q̄n b. quinq̄ q̄n
C. q̄tuor. q̄n e. duo. quando. **D.** tres. q̄n. **F.**
 vnus. q̄n. **G.** septem. ¶ Inuento aut̄ ocur
 rente debem̄ iungere cū regularib̄ mesi
 bus cui? feriam kalendalem. & introitū sciē.
 volumus. & quotta fuerit illa sūma. si non
 t̄nscedat. viij. tota siue tali feria septiane.
 ille mensis intrabit. Si vero t̄nscedat. viij.
 quottū fuerit residuū. tota feria septimane
 ille mensis intrabit. ¶ Sicut aut̄ ocurrentes
 ita & dñicales l̄re variant̄. Nam ī p̄mo
 anno cīcli solaris est **F.** l̄ra dñicalis ī sc̄do.
E. ī tertio. **D.** ī quarto. **C.** ī quinto. **A.**
 tunc em̄ p̄pter bisextum p̄transit̄. **B.** quod ī
 his v̄sibus declarat̄ ¶ Fert ea dux cor amet
 gens fautor eum coluit bis. Ars genus est.
 d̄ corde bono gignit ferus ens. Dicta beant
 aqua ḡns fons dat cunctis bonus auctor.
 ¶ In his v̄sibus sūt. xxviij. dicitōes. xxviij.
 annis cīcli solaris seruietes. Prima primo
 sc̄da secundo & sic p̄ ordinem est sumpto in
 itio. a primo anno cīcli. ita q̄ quocūq̄ fuerit
 initialis litera alicui istarū dicitōnū eadem
 erit l̄ra dñicalis ī illo āno cui fuit illa dic
 tō. verbi gratia. Fert est prima dicitō. & ser
 uit primo anno cīcli solaris & **F.** est prima
 litera. ergo **F.** est l̄ra dñicalis ī p̄mo anno
 cīcli solaris & sic de alijs. ¶ Et nota q̄ ille
 annus est bisextilis cui debuit aliqua dicitō
 desinens ī t. & ita p̄mus annū cīcli semp̄ ē
 bisextilis. cum ei debuiat dicitō desinens ī
 t. s̄. fert. & p̄pter hoc p̄ma litera dicitōnis de
 sinentis ī t. non erit l̄ra dñicalis ī illo an
 no cui fuit illa dicitō. nisi a loco bisexti v̄l
 tra. q̄ litera dñicalis cū bisexto siml̄ muta
 tur. A kalend̄ v̄o ianuarij precedentis ip̄m
 bisextū vsq̄ ad locum bisexti erit l̄ra dñical̄
 illa. que immediate sequit̄ ī kalendario p̄

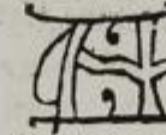
illa que d̄ret esse litera dñicalis. Vñ ī p̄
 mo anno cīcli. **F.** est l̄ra dñicalis a loco bisex
 ti. vsq̄ ad kalend̄ ianuarij seq̄tis. A kalend̄
 vero ianu. p̄cedentis vsq̄ ad locum bisexti.
G. est l̄ra dñicalis & ita ī alijs. Annū aut̄
 cui fuit illa dicitō sciri potest p̄ rōnem sup̄
 dictam de cīclo solarī. Nam ratio l̄re dñi. al
 tunc currentis. rōne simili incipit & finit̄
 ¶ Nunc aliqua de indicōne dicamus. Est
 autē inditio spatium t̄pis quo tōnus prin
 ceps tributū gentibus indicebat. Si autē
 volumus scire quotta sit inditio. dēmus ad
 dere tres annos annis dñi. & postmod̄ diui
 dere annos dñi. p̄ xv. quotiens possūm̄. &
 quottus annus remanserit facta diuisione
 tota erit inditio. & si nullus supauerit ī v̄l
 timo anno indicōis sum̄. & tunc ad primā
 inditioez reuertim̄. q̄ inditio nō t̄nscedit
 xv. Vnde vsus. Si tribus adiūctis dñi di
 uiseris annos per ter quinq̄ datur inditio
 certificata. De inditione plenius diximus.
 ī speculo iudiciali ī tractatu de instrumē
 toꝝ edicōne. **S. i. vers. i.** post annos. & infra
 v̄bi de cīclis agēt ¶ De era s̄ dictum est
Hic iam sup̄ius ī plerisq̄ locis
 d̄ die tactum sit nihilo inus hic
 speāliter dicendum est q̄ duplex
 est dies. sc̄z naturalis & artificialis siue vsual̄
 Naturalis est spatium quo sol ducit̄ circa totā
 t̄ram ab oriente vsq̄ ī occidentes sc̄z spaciū
 diei & noctis. q̄ semp̄ ōtinet. xxiiij. horas.
 Et dicitur dies ista a d̄ys. quoz noīa romā
 q̄busdam s̄deribus sacrificauer̄t. Vñ q̄libz
 dies ab aliquo deo antiq̄tus vocata est. vt
 a ioue & alijs. p̄t sub septiana dictum est.
 Vel a d̄ya q̄ est duo. q̄ ōtinet duo tempa.
 noctem sc̄z a diem vsuales. Cū aut̄ incipiat
 dictum est ī p̄hemio. viij. ptis. Artificialis
 ē spatiū quo sol morat̄ super n̄rm emisperiū
 ab ortu solis vsq̄ ad occasum. & hic h̄m sol
 ascensum & d̄scensū crescit parit̄ & descrelcit
 Dicitur aut̄ dies a d̄pan q̄ est claritas. Et
 dicit̄ vsualis siue artificialis. q̄ solū h̄o t̄ps
 aptum est vsibus & artificijs exercendis.
 Reliqua ps diei dicit̄ noīa a noceo. q̄a nocet
 vsui & vsui. Et ideo vocata ē dies a melioi
 pte siue comemōratione noctis. Iuxta illō.
 Et factum est vesp̄e & mane dies vnus.
 ¶ Kursus ptes diei sunt tres h̄m. sc̄z sc̄z
 mane meridies & sup̄ma. Mane ē lux. māca

ccv
et plena Nec iam crepusculum. Meridies dicitur quia meri dies. i. medius dies. vel quia tunc prior dies est. suprema est postrema pars diei. Sero dicitur a clausis seris. Noctis vero partes sunt. v. scilicet vesper. crepusculum. sticinium. intempertum. gallicinium. matutinum. et diluculum. Vesper dicitur a vespe occidentali stella que tenebras sequentes precedit. Et dicuntur tenebre quia tenentes umbram. Crepusculum dicitur dubia lux. scilicet inter lucem et tenebras. Consticinium est. quoniam iam omnes silent. Intempertum est medium noctis tempus quando nil agitur. et omnia silent quia inopportuna. Gallicinium dicitur propter gallos lucis pronuntiatos. Matutinum est inter abscissus tenebrarum et aurora aduentum. Diluculum dicitur quia iam incipiens. prout diei lux et aurora que solem precedat. Est enim aurora diei clarescentis exordium. Et nota quod dies alij sunt siderales in quibus sidera mouentur. et homines a nauigationibus excluduntur. Alij preliales de quibus in li. regum. quibus reges solent ad bella procedere. Alij inter scalares quos scimus. xxij. mensibus superesse. Alij caniculares. Alij solsticiales. Alij equinoctiales de quibus iam premissum est. Alij fasti. in quibus iura fant. alij nefasti eis contrarij. Alij festi. festiui. ut dies azimorum. Alij prefesti quia precul a festis. ut feriales. Alij mali. Vnde apud. Redimtes tempus quoniam dies. mali sunt. quia in eis plus solito homines affliguntur. et eorum sunt boni. alij egyptiaci de quibus premissum est. Est etiam dies salutis in quo dominus venit ad saluandum. Est etiam dies iudicij in quo dominus venit ad iudicandum. qui erit bonis dies leticie. malis autem calamitatis et miserie. Momentum vero est minimum atque angustum. tempus a motu siderum dictum est enim extremitas hore in breuibus intervalis cum aliquid sibi cedit. atque succedit sibi peridurum. Hora grecum nomen est. et tamen latinum sonat. Est enim finis temporis. Quot autem horas continet dies natalis dictum est in principio huius partis. Et nota quod in mense ianuarij. non habet. xvi. horas. dies. viij. In febru. non habet. xiiij. dies. x. In martio non habet. xv. horas. dies totidem. In aprili non habet. x. dies. xiiij. In maio non habet. viij. dies. xvi. In iunio non habet. vi. horas. dies. xvij. In iulio non habet. viij. dies. xvi. In augusto non habet. x. dies. xiiij. In septembri non habet

xij. dies totidem. In octobri non habet. xiiij. dies. x. In nouembri non habet. xv. dies. viij. In decembri non habet. xvij. dies. vi. Astrologus tamen potest curiosius horas aliter equare. si premissa equatio pro vulgaribus et simplicibus sufficere potest.

S Equitur secunda pars de anno lunari in qua agitur. Primo quod sit annus lunaris. et quot dies contineat. Secundo de regularibus lunariibus. Tercio de epacta. Quarto de embolismo. Quinto de aureo numero. Sexto de termino paschali. et aliarum mobilium festiuitatum. Septimo de ciclis.

U Unus lunaris dicitur tribus mensibus. Primo modo annus lunaris. est spatium quo luna circuit totum zodiacum. quod facit. xxxvij. diebus. et. ix. horis. Secundo modo dicitur annus lunaris spatium quo luna circuit solem. ab una incensione usque ad aliam. et hoc facit in. xxxij. diebus. et. xij. horis. Nam cum luna separatur a sole peragrandum zodiacum. et preea reuertitur ad eundem punctum. in quo dimiserat solem non inuenit illum ibi. quia sol iam tamen precessit suo motu. quod luna laborat recurrere ad eum siue ipsum attingere duobus diebus. et tribus horis. Tercio dicitur annus lunaris spatium xij. lunacionum in anno communi. et xij. in embolismali. De quibus infra diceretur. Cum ergo lunatio quilibet ostendat ex xxxij. diebus et xij. horis. quod non curat ecclesia de minucijs. et ex xij. horis precedentis lunationis. et ex xij. sequentis constituit una dies natalis. que semper lunacioni precedenti attribuitur. ita quod lunatio precedentis mensis semper habeat. xxx. dies et sequens. xxx. nisi aliud sit propter bisextum vel embolismum vel saltum lune. unde usus. Luna parisi mensis nunquam tricesima fiet. Impar tercenonum nunquam nisi sine carebit. Tempe bisexti februi tricesima luna est. Nam iulij luna tunc est vicecima. nona. Par mensis dicitur. quia nuando a ianuario per ordinem cadit in numerum parem. ut februa. aprilis. iunius. augustus. october. december. quorum lunatio semper est. xxx. diebus excepto februario. cuius lunatio est. xxx. quoniam est bisextus. Impar vero est qui in numerum cadit imparem. ut ianuarius. Marcus. Maius. Julius. Septembris. et Nouembri. quorum lunatio semper est. xxx. dies excepto iulio qui in ultimo anno cicli lunaris propter saltum.

lune habet tm̄ xxix. ¶ Ex his aut̄. xij. luna-
tionibus constituuntur tricenti quinquag-
in quatuor dies in anno lunari Et sic an-
nus lunaris in vndeci. diebus exceditur.
a solari. ex quo excessu om̄is varietas etate
lune consurgit. ita q̄ vbiq̄ fuerit luna
prima in p̄mo anno sit in sc̄do xi. p̄pter quā
varietate duo nūoz ḡna sūt inuenta regu-
lares. vij. ex epacta. d̄ quibz breuit̄ videamz

M Vne videamus de regularibz.
Et q̄dem regularis lunaris est
nūs inuariabilis datus mensi.
ad inueniendū in kalēn lunam mensū singu-
loz. Vnt̄ aut̄ ortum regulares ab illis q̄bz
diebus qui sup̄sunt in anno solari s̄ tricen-
tos sexaginta dies Vnde q̄bz regulares da-
ti sunt septembri. a q̄ annus lūaris sumit
initium. Regulares v̄o alioz mensū sic for-
manē Junge regulares mensis cum diebus
eius. et ab illa sūma subtrahē lunacōem eiz
et residuum quod remanserit erit regularis
illius mensis. verbi gr̄a. September hz. v.
regulares. et dies eius sunt xxx. qui diuidi
regularibus. constituant xxxv. et lunario sep-
tembris ē tricesima. qua subtrahā remanēt
v. que sunt regulares sextis mensis scilicet
octobris. et sic de alijs vsq̄ ad septembrem
Nam egipcy suū annū incipiunt a septēbri
et ideo annū lunarem incipiunt a septēbri.
De regularibus tradit̄ iste vsus. ¶ Dic. S
bis S. bis. J. K. bis et p̄l manet ordo. q̄si
dicat die S. bis que est q̄nta in alphabeto. et
p̄mis duobus mensibus. anni lunaris dant
v. p̄ regularibus. Item die bis S. que est
vij. in alphabeto. et tercius et quartus mens̄
mensis hnt̄. vij. p̄ regularibus. Item die bis
J. que est nona in alphabeto. et q̄ntus et sep-
timus mens̄ hnt̄ ix. p̄ regularibus. Item die
bis k. que est decia in alphabeto. et sextus et
octauus mens̄ hnt̄. x. p̄ regularibus. Et nō
q̄ hic sit transitus de quinto ad septim. et d̄
sexto ad octauū. vt p̄t̄ informando ip̄os re-
gulares. q̄ ianuarius et marci. ix. et febru-
ari. et april. x. hnt̄. h̄ p̄l manet ordo. et mai.
xi. Junii xij. Julii xij. Augusti xij. hnt̄
Equitur de epacta. Est autem
epacta nūs variabilis datus an-
no ad inueniendū lunam in kal-
cuiuslibet mens̄ Et dicit̄ epacta ab epi quod
est s̄ et aucta. q̄ est sup̄excretia anni luna

ris a solari Ideoq̄ annū p̄mus cicli lunaris
nullam hz epactam. q̄ nullus annus p̄cessit
a quo xi. accepisset. Sc̄dus vero hz. xi. pro
epacta. q̄ epacta oritur ab illis diebz q̄bz
annus lunaris excedit a solari. Tercius v̄o
annus hz. xxij. q̄ semp addunt xi. si non t̄n̄
scendat. xxx. si vero t̄n̄scendat. xxx. abiectis
illis. xxx. residuū erit epacta illius anni Et
ideo in quarto anno. quia sūma ascendit ad
xxxij. abiectis. xxx. tres sunt epacta illius
anni. Epacta v̄o grece dicuntur latine adiec-
tiones annue lunares. que p̄ nūm v̄ndena-
rium vsq̄ ad tercenariū in se reuoluuntur
q̄s egipcy ideo aditiunt vt lunaris eme: s̄o
rōne solis coequēt. ¶ Luna em̄ iuz̄ cursum
suū. xxxix. semis dies lucere dinoscit̄ et fiunt
in annū lunarem dies tricenti q̄nquaginta
q̄tuor remanēt ad cursum āni solaris dies. xi
q̄s egipcy a. i. iūt absq̄ his nō inueies lunā
q̄tra sit in quolibet anno mense et die. Epac-
te oīm annoz cicli lunaris p̄ hanc tabulam
denotant. ita q̄ hoc v̄bum nulla respondet
p̄mo anno et singuli seq̄tes nūi respondent
singulis annis cicli vsq̄ ad. xix. vt nulla. xi
xxij. iij. xiiij. xxv. vi. xvij. xxviij. ix. xxi. xij.
xxij. iij. xv. xxvi. vij. xvij. Sed etiam hoc
idem oñditur p̄ hos versus ¶ Annis adde
monos dñi partire p̄ vñ. Viginti lūe ciclis
et inde p̄t̄. ¶ Hoc vult dicere. quottus sit
annus epactalis siue cicli debemus diuidere
annos dñi p̄. xix. quotiens possunt et addē
vñ. q̄ q̄n xp̄us natus fuit tm̄ p̄cesserit ille
ciclus. et quotta fuerit sūma que remanserit
totus erit annū cicli epactalis v̄bi gr̄a. Hoc
anno oputamus annos dñi mille ducc̄tos
octogintasez quoz mille ducc̄ti septuagin-
tates sunt recte p̄. xix. diuisi. sup̄sunt. xij.
de p̄dicto nūo. addito ergo vno fiunt. xiiij.
Vnde hoc anno est quatuordecim. Annus
cicli lunaris in anno seq̄ti erit. quindecim.
et sic vsq̄ ad. xix. postea reditur ad primū.
Et h̄ v̄ez est s̄m illos. qui incipiūt oputaē
annos dñi a natiuitate xpi. vel in kalēn.
ianuarij. non aut̄ s̄m eos q̄ illos immutāt.
in kalēn. septembris et faciunt ibi diuisiōez
nam tunc addendi sunt duo anni. P̄t̄ etiam
et aliter inueniri epacta. vt si sūmaz que re-
manet de p̄missa diuisiōe annoz dñi p̄ tres
iuncturas pollicis nūemus. Si enim nūs.
finitur in p̄ma iunctura. debemus demere

vnū de ipō nūo. Si in scōa debem⁹ addere nouem. Si in tercia debemus addē. xix. Et sūma inde pueniens est epacta. & hoc si trīginta non trāseat. Si vō transiret abiectis. xxx. residuū est epacta. vnde vsus. ¶ Deme vnū post adde nouem. post dena nouemq;. ¶ Inuenta igit epacta dēmus eam iungere cū regularibus mensibus. cui⁹ lunam volumus inuenire. Et quotta fuerit sūma inde pueniens tota erit luna in kalē illius mē: sis. dūmodo. xxx. non transeat. Si vero trīginta transierit. abiectis. xxx. residuum erit etas lune. & si sūma illa fuerit. xxx. in kalē mensis. tunc luna erit. xxx. Si autē epacta nulla fuerit. puta in pmo anno cicli lunare tunc ad inueniendō lunam sufficit regularis. ¶ S; qm epactar ratio qng fallit ppter embolismū seu saltum lune. Ideo de ipō breuiter videamus.

Qirca embolismū siue lune saltū nōndum est q embolismus gce interpretatur latine supaugmentum seu exerescentia anni solaris s lunare. Quia ergo annus solaris excedit lunare in xi. diebus. ex illo excessu ostituūtur. viij. lunationes in illis. xix. ānis cicli lunaris multiplicatis illis. xi. diebus. Et dicunt lunationes embolismales. quaz quelibet est. xxx. diez. & attribuūtur. viij. annis embolismalibus. ita q in quolibet ciclo lunari sūt. viij embolismales. & xij. omunes. Appellat aut annus embolismalis qui a decia quarta lūa precedentis pasche vsq; ad decimā quartam lēgētis. habet xij. lunatiōes siue menses lunares. i. trecentos octogintaquatuor dies. Et iste ann⁹ ē sancto moysi dinitus reuelatus. Communis vero h; tm. xij. lunationes. i. trecentos qinquagintaquatuor dies. quorum dispositiōes ostinet iste versus. ¶ Cur fles has lacrimas odiosum quere tirānum. In isto versu sunt. viij. dictiones. septem annis embolismalibus sūientes. pma primo. scōa secundo. & sic p ordinē. ita q quotta est prima litera aliquaz istaz dictionū in alphabeto. totus annus cicli epacticalis erit ann⁹ embolismalis. verbi grā. Cur est pma dicō & fuit pmo anno embolismali. & c. est pa lra illius dictiōnis. que est tercia in alphabeto. ergo tercius ann⁹ cicli lūaris ē embolismal. & ita de alijs hoc obhuato. q hic has debz

scribi cum h. Et dicitur ann⁹ omunis. q; sepe duo ita diunctim incedunt. vt inuicē se in paschali solennitate sequant. Embolismalis semp vō solus est. ¶ Ordo aut istozū annoz omuniū & embolismalium patet in linea seqti. ¶ Communis. omunis embolismalis. cōmunis omunis embolismalis. omunis embolismalis. omunis communis embolismal. omunis cōmunis embolismalis. omunis embolismalis. cōis communis embolismalis. ¶ Habita autē anno embolismali. possumus scire in q mense lunatio embolismalis otingat p hunc vsus. Nobilis cibum modo liber habito coeuum. ¶ In isto versa sunt. viij. dictiones viij. mensibus sūientes. in quibus otingunt lunationes. embolismales in pfatis. viij. annis. pma primo. secunda secundo & sic p ordinem. ita q quotta erit pma lra aliqrum istaz dictionū in alphabeto. toto mēse illius anni cui fuit illa dictio otingit lunatio embolismal. Itē quotta erit prima lra secunde sillabe in alphabeto. tota die mens incipit lunatio embolismalis. verbi grā. Mobil est pa dictio. & fuit prime lunationi. que otingit i tercō anno cicli lunaris. & m. est prima lra hui⁹ dictiōnis. & est. xij. in alphabeto. ergo i duo decimo mēse otingit lunatio embolismalis. Item B. est prima lra secunde sillabe. & est scōa in alphabeto. ergo in secundo die illi⁹ mensis incipit illa lunatio. & sic de alijs. ¶ Si aut velis plenius hui⁹ rei veritatem inquirere. recurre ad epactam & regulares illius anni. de quo vis scire. & inuenies ita esse. ¶ Nunc videam⁹ vbi fallit epacta iuncta regularibus ppter embolisma. seu saltuz lune. ¶ Circa quod nota. q licet in ciclo lunari sunt septē anni embolismales vt sup⁹ dictum est. non tm fallit epacta. nisi in trib⁹ sc; in. viij. xi. & xix. vnde vsus. ¶ Octauo vndecimo postremo fallit epacta. ¶ In quo aut loco vl mense & i quot locis fallit epacta iuncta regularibus his vsibus denotat. ¶ Iulius vndenit ter maius octo vicenis Bisext⁹ nisi sit mars peccat i vn tricenit In totidem maius augustus vō duobus Hoc est dicere q in. viij. āno cicli lunaris fallit. epacta cum regularib⁹ in maio & iulio. qā in kalendō ma; cum luna dret esse xxviij pte embolismū hm epactā nō reperitur nisi. xxviij

ppter embolismū Item fallit in kalen. iulij
eodem anno. q̄a tunc luna deberet esse. xxx.
fm epactam. tñ non repitur nisi. xxix. ppter
embolismū vbi credendū ē embolismo. & nō
epacta. ¶ Item in xi. anno fallit epacta. q̄a
in kalen. marcij fm epactam dret esse luna
xxix. h̄ ppter embolismū repitur tantū. xvij.
Verumtñ si in illo anno fuerit bisextus. tñc
corrigitur ille error. qm̄ ppter bisextū addit
vna dies. Item in. xix. anno fallit epacta in
duobus locis. nam fm epactam luna dret
esse xxix. in kalen. marcij. h̄ ppter embolismū
non repitur nisi. xxviii. & in eodem anno fal
lit in kalen. augusti. q̄ fm epactam luna de
beret ibi esse. v. h̄ ppter saltū lune ibi tercia
inuenit. q̄ lunatio iulij que dret esse. xxx. in
illo anno est tm̄. xxix. & hoc contingit ppter
errorem nr̄i oputi. & tunc annus lunaris ē
xij. diebus exceditur a solari. ¶ De saltu lu
ne traditur iste vsus. Luna facit saltū q̄nti
lis luce sup̄ma. Retrocedit em̄ luna vna die
sicut diximus ppter errorem nostri computi
vt in leḡti anno in kalen. septembris luna
redeat sic debet. Nisi em̄ saltus lune collige
retur ottingeret error. vt in. xiiij. ciclis dice
retur lūa p̄ma qm̄ esset plenilunū. ¶ Colligi
tur aut̄ sic iste dies. Quilibet em̄ lunacō
ad hoc vt lunationes sint eq̄les. h̄ret. xxix.
dies & dimidiam minus q̄tuor momentis.
& vno vntia & vna athomo. Sunt aut̄ in
ciclo ducentitrigintaquinḡ lunacōnes erunt
ergo quater tot momenta. que sūt in vniūso
nongentaquadragesima. que diuisa p̄ quadragin
ta ostituunt. xxix. horas & dimidiaz. p̄ osten
ex ducētis trigintaquinḡ vntijs ostituunt.
xix. momenta & remanent. viij. vntie. Et ex
ducentitrigintaquinḡ athomis ostituuntur
quinḡ vntie. que vntie cum. viij. priorib̄
fatiunt vnum momentū. quod iunctum ad
xxix. momenta p̄habita facit dimidiā horā
q̄ iuncta cū alijs. xxix. & dimidia facit vnā
diem que subtrahit vltio anno a lunatione
iulij & dicit saltus lune. ¶ P̄t etiam facili
hoc mō colligi. annus lūaris ostat ex trece
tisquinquagintaquatuor diebus minus vna
hora & quarta pte vni⁹ hore & lxxvi. pte q̄te
vntus hore. ergo in. xix. annis h̄ntur. xix.
hore. & xix. quarte horaz. & xix. octoginta
sex ptes quarte vni⁹ hore. que fatiūt in. xix.
annis quartā ptem vni⁹ hore & ita erunt
xx. quarte horaz. que fatiūt v. horas. que

iuncte. xix. hore p̄habitis fatiūt vnā diem.

¶ Est igit saltus lūe q̄dam dies collectus.
in. xix. annis ex eo sup̄fluo quo datur luna
tionib̄. & dicit saltus lune. non q̄ lūa ma
gis saliat illa die q̄ alia. h̄ q̄ nos lunam cō
putantes diem illā sup̄ quam in alijs. annis
lunatio iulij dicit triginta salim̄ siue p̄ter
mittim̄ non oputantes lunā in vltio āno
cicli decenouenalis nisi. xxix. ¶ Ideo autem
subtrahit dies illa a lunacōne iulij i vltimo
anno cicli decenouenalis q̄ iulius ē vltio
in anno epectali in menses h̄ntes. xxx. dies
in lunatione. Vñ vltimo anno lūario iulij
non oputatur tricelima. h̄ vicefimanona &
ideo aureus nūs illius anni. sciz. decenouen
alis q̄m̄ crescat sequit sine interuallo mino
rem & p̄consequa in alijs mensib̄ leḡtib̄
vsq̄ ad ianuariū. sicut infra dicitur. Salt⁹
ergo lune facit duas lūationes p̄ter esse vi
gintinouē diez. ¶ Ad p̄fatos ergo errores
facilius corrigendos inuentus est aureus
numerus. de quo breuiter est videndum.

BLB

1504
 in q̄nta l̄ra ianuarij. Item illis xix. addunt
 viij. & sic sunt. xxvij. Sed q̄ aureus n̄s nō
 t̄nit. xxvij. & ideo abiectis. xix. residuū sc̄z
 viij. debet poni immediate p̄. xix. & sic per
 totū kalē. Patet ergo q̄ q̄n maior n̄s sc̄z
 tur minorem tunc d̄z inter vtrūq̄ numerū
 dimitti vna l̄ra. & q̄n minor sequit̄ maiorez
 tunc nulla debet l̄ra inmitti. vñ vsus Dat
 tribus octo cauens sup. & ne dena nouēq̄
 Maior sit ternus mior aureus esto secundū
 Verumēn formatio illa fallit in omni mēse
 cui? lunatio est xxix. diez scilicet in februario
 aprili. iunio. augusto. octobri. & decembri
 in q̄bus p̄ minorē n̄m maior immediate
 locatus sequit̄ circa p̄ncipium mensis quod
 p̄ hoc vsu. Mense brevis lune februs est
 ars dat cito garger. In isto vsu sunt sc̄z
 dictiones. sex mensibz debientes. quoz lu
 natio est xxix. incipiendo in medio vsu ubi
 dicit februs. ita q̄ quecuq̄ fuerit initialis
 l̄ra aliquap̄ istaz dictionū. sup eadem l̄ra in
 kalendario maior n̄s sequit̄ minorem sine
 spatio. & nulla l̄ra dimissa in illo mēse cui ser
 uit illa dictio. verbi gr̄a. Februs est prima
 dictio & fuit p̄o mēsi cui? lunatio est. xxix.
 sc̄z februs. & f. est p̄ma l̄ra. ergo sup primū f.
 mensis february maior n̄s sequit̄ minorez
 immediate. Similit̄ sup primū. e. aprilis &
 sic de alijs. Sz sup primū. g. decembris ma
 ior. sc̄z. xij. sequit̄ immediate miorē sc̄z. ij.
 & sup eadem l̄ra. q̄a ibi est duplex aureus
 n̄s. q̄d designat geminatio hui? l̄re. g. in
 hac dictione garger. Item fallit in iulio &
 reliq̄s mensibus vsq̄ ad ianuariū. in q̄bus
 circa finem n̄s xix. sequit̄ immeditte ad xi.
 n̄m vnde vsus Julius & reliqui q̄ restant
 dena nouemq̄. Iungūt vndeno sic ē r̄atus
 aureus ordo. Item sciendū est q̄ q̄n. xix. im
 mediate sequit̄. xi. tunc octauz qui sequit̄ d̄z
 tercio loco poni. vnde vsus. Q̄n otinuas
 vndenis dena nouemq̄. Maiori tenz tunc
 octonarius esto.

Quod termino paschali triplex datur
 r̄ō. Prima per clauēs mosopcas
 Sc̄da p̄ etatem lune. Tercia p̄
 tabulas manuales. de quap̄ qlibet vident̄
 est. Sed p̄mo de clauibz. & ideo vident̄ est.
 quid sit clavis & vñ d̄icat & vnde h̄eat or
 tum. & ad quid inuenta fuerit. Clavis ē
 n̄s variabil̄ datus anno ad inueniendū p̄n
 cipia q̄nḡ mobilium festiuitatū sc̄z septuage-

sime q̄dragesime paschatis. rogationum &
 penth. & ideo sunt q̄nḡ clauēs. Et q̄olibet
 p̄dictoz festoz habet. xxxv. dies in q̄bus sp̄
 celebrant. A sede aut̄ cui?libet clavis nume
 rant̄ dies. xi. vsq̄ ad initium ipoz. xxxv. di
 erū. put hec infra patebūt. Et dicit̄ clavis
 p̄ similitudinem. q̄ sicut p̄ clauēs ostia reserā
 tur. ita p̄ talem n̄m principia dictaz festi
 uitatum nobis denotant. Vñ aut̄ ortum
 iste clauēs terminoz a. xix. annis cicli luna
 ris. & viij. diebus septimane. Vnde p̄ma
 clavis est. xxvi. Clauēs autem alioz annoz
 sic formant̄. addamus em̄ semp clauē p̄cedē
 tis anni. xix. & sūma inde pueniens erit cla
 uis seq̄tis anni si non superat q̄draginta.
 Si vō sūma supat q̄draginta. abiectis. xxx
 residuum erit clavis seq̄tis anni. verbi gr̄a
 Clavis p̄mi anni est. xxvi. cui si iungantur
 xix. erunt. xl. vnde abiectis. xxx. remanēt
 xv. qui n̄s est clavis seq̄tis anni. & ita for
 mant̄ vsq̄ ad. xix. annos p̄ ordinem. q̄ non
 p̄ceditur vltra. xix. n̄m. h̄ fuerit ad pri
 orem. Vnde ciclus clauium aurei numeri &
 epactaz non differt̄ q̄ntitate. differunt tam̄
 principio. q̄ ciclus epactaz incipit a septem
 bri. ciclū aut̄ aurei n̄i & clauū a ianuario
 Vñ si velimus scire quortus sit annus cicli
 & aurei n̄i et clauū. possum? scire p̄ diuis
 sionē annoz d̄ni factā supius in t. de epacta
 Inuento quortū sit annū clauū possum?
 scire que sit clavis illius anni p̄ aliam hanc
 r̄onem. n̄s enim ille qui remanet de diuisi
 one annoz domini n̄ari debet p̄ sūmitates
 q̄nḡ digitoz. inchoando a pollice. & si n̄s
 terminat̄ in pollice debem? addere. xxv. Et
 sūma inde pueniens erit clavis illius anni
 Si vō n̄s finit̄ in indice debem? addē. xij
 Si in medio. xxxi. Si in anulari. xix. Si in
 auriculari. vij. & si sūma inde pueniens ex
 cesserit. xl. abiectis. xxx. q̄d remanserit erit
 clavis. q̄ additio his vsibus otinetur. Vigi
 riq̄nḡ tredecī plus esse tricenos. vñ vicena
 epacta digitis p̄ clauibz apta. Sedes q̄dez
 clauū nunq̄ inueniūtur in kalē. nisi sup
 hanc l̄ram. g. Prima ergo. g. ianuarij ē cla
 uis septuagesime vltia. g. eiusdem mensis
 est clavis q̄dragesime. Et sc̄da. g. marcij est
 clavis paschatis. Tercia. g. aprilis ē clavis
 rogationū. Vltia. g. aprilis ē clavis penth.
 vñ vsus. Vltima. g. p̄ma iani martisq̄ sc̄da
 April̄ terna tibi signat & vltima clauem:

417
Habita ergo clauis anni incipe computare
a sede clauis & ope illam i dieb? kalendarij
p ordinem pcedendo. & ubi terminabit ibi
erit termin? solennitatis. ita q in pxio die
dnico ibi seqti erit initium solennitatis. &
est clauis h? rogationes incipiunt in sequenti
die lune. & si fuerit bisextus. cuilibet clauis e
vna dies addenda. Possumus etiam scire
paschales terminos p etatem lune. & r?nem
sequim? iux? osuetudinem iudeoz d? quo talis
datur r?gula. Accipe lunam quocunq? e in festo
ephe. & p?ice illaz pcedendo p dies kalen?
ordinate vsq? ad .xl. dies. & si fuerit bisext?
vsq? ad .xlix. Et in pximo die dnico subseq?
ti erit initium septuagesime. vnde vsus. A
festo stelle nuando p?ice lunam. Quadragi
ta dies p? septuaginta her. Bisext? qn fue
rit supadditur vnus. Si cadat in lucez dñi
tunc sume seqtem. Si cadat in feriam septe
na sitq? bisextus. Linque diem dñi primu
sumasq? scdm? Habita ergo septuagesima
terminos aliaz mobiliu festiuitatu facile scie
poterit. Nam a septuagesima vsq? ad qdra
gesima sunt tres integre septiane a quadra
gesima vsq? ad pascha sunt sex integre septi
mane. a pascha vo vsq? ad diez lue. Rogaco
num sunt quinq? septimane. & vnus dies a
paschate vo ad penth. sputant quinquies
x. dies. Terminu q? paschalem his versi
bus scire potes. Post nonas martis ubi sit
luna noua require. Tercia lux dñi pxima
pascha tenet. Kursus vbiung? post .xij.
kalen? aprilis luna .xiiij. repitur in dnica
pxima pascha celebra. Item qualiscunq?
luna fuit in kalen? ianuarij. talem fac eam
in festo sancti bndicti siue .xij. kalen? april?
Et illam computes vsq? ad .xxiiij. & ibi erit
pascha hebreoz. Kursus ab pdus marcij
vsq? ad nonas aprilis sunt dies .xxix. quocu
q? ergo illoz luna fuerit prima. sputet vsq?
ad .xiiij. & ibi erit pascha hebreoz. Est etiã
& alia r? inueniendi pascha p etatem lune
qm? quãdo lua currit p .i. erit pascha dnica
pa p? nonas aprilis. Qn currit p .ij. erit dñi
ca pma post .viij. kalen? aprilis. Qn currit
p .iij. erit dnica prima post pdus april? Qn
per .iiij. erit dnica pa p? .iiij. nonas aprilis
Qn per .v. erit dnica prima post .xi. kalen?
aprilis. Qn per .vi. erit dnica pma p? .iiij.
pdus aprilis. Qn per .vij. erit dnica prima
p? .iiij. kalen? aprilis. Qn per .viij. erit dñi.

ca prima post .xiiij. kalen? mag. Qn per .ix.
erit dnica pma post .viij. pdus april?. Qn
per .x. erit dnica pa post .vi. kalen? aprilis.
Qn per .xi. erit dnica prima post .xv. kal?
mag. Quando p .xii. erit dnica pma post
pridie nonas april?. Qn per .xiiij. erit dnica
pma post .ix. kalen? aprilis. Quando p .xiiij.
erit dnica prima post .ij. pdus april?. Qn
per .xv. erit dnica prima post kalen? aprilis
Qn per .xvi. erit dnica prima p? .xij. kal?
aprilis. Qn per .xvii. erit dnica prima post
quinto pdus aprilis. Quando p .xviiij. erit
dnica prima p? quarto pdus aprilis. Qn p
xix. erit dnica pma post .xv. kalen? mag.
Tabulas insup manuales nonnulli ad in
ueniendos paschalis terminos ofecere sicut
Dion. Irido. & qdam alij. quas ad presens
duximus dimittendas ne difficultas sit ni
miu onerosa. Ad pns igitur sufficiat carmi
na nra infra scripta. Esse grauem nob bello
karnem kaueam? Bellu sepe gerens etiam
puto deicit hostem. Mox annue lucrū inue
nies cū religioso. In istis vsibus sunt xix.
dictiones. xix. annis cicli lunaris huientes
prima pmo. scda secundo. & sic per ordinem
Supto initio a pmo anno cicli. & quotta fu
erit pma lra dictionis in ordine alphabeti
que non desinat in .m. tota die aprilis sput
tando a mensis pncipio vsus finem erit ter
min? pasche hebreoz. i. luna .xiiij. Et i pxia
dnica subseqti erit pascha nrm. sic in pte
seq? sub tractatu de pascha plene dictum est
Ibi etiam ptz. quare sup .vi. kalen? aprilis
scribit in kalendario. resurrectio dñi. Si vo
dicio desinat in .m. quotta erit eius prima
lra in alphabeto. tota die marcij sputado.
a mensis fine vsus pncipium erit terminus
paschalis iudeoz. & in pximo die dnico. qui
postea occurrerit descendedo vsus finē. erit
pascha nrm. hoc cautius obhuando. q? kar
nem & kaueamus in pfatis vsibus debent
scribi p .k. & hostem d? scribi p .h. que in hoc
loco. p lra reputatur. Potest etiã a aliter
pascha facile inueniri. Pone em in kalen?
tuo in margine aureu num seqtem .viij. iux?
xij. kalen? aprilis. pone .xvi. iuxta .xi. kalen?
pone .v. iux? .ix. kalen? .xiiij. iuxta .viij. kal?
ij. iux? .vi. kalen? .x. iux? .iiij. kalen? .xviij. iux?
ij. kalen? .vij. Item iuxta kalen? aprilis .xv.
iux? .iiij. nonas aprilis. iuxta .ij. nonas.
xij. iuxta nonas. i. iux? .vij. pdus. ix. iux? .v.

p̄dus .xviij. iuxta .iiij. p̄dus .vi. iux .ij. p̄dus
 xiiij. iuxta p̄dus .iiij. iuxta .xviij. kalen̄. maꝝ
 xi. iux .xv. kalen̄. xix. iuxta .xiiij. kalen̄. viij.
¶ Volens ergo terminū pasche inueniē ad
 de vnū annis dñi tunc currentibus. p̄lea di
 uide ip̄os quotiēs potēis p̄ xix. n̄ si diuisio
 p̄fi tiatur in .xix. ita q̄ nil sup̄sit. recurre ad
 kalen̄. tuū & in die illa iux̄ quam inueies
 scriptum .xix. erit pascha hebreoz. q̄d semp
 celebrant in .xiiij. luna. & in dñica sequenti
 erit pascha n̄m. Si vero aliquid sup̄sit sup
 vltima .xix. puta .v. vel .x. vel .xv. dies. tunc
 pascha hebreoz erit in die illa iuxta qua m
 scriptum inuenies .v. vel .x. vel .xv. & sic d̄
 alijs p̄missis n̄is & diebus. Et in sequēti
 dñica erit pascha n̄m quod non potest esse
 añ .xi. kalen̄. aprilis. Nec post .viij. kalen̄.
 maꝝ. verbi gr̄a. Hoc anno oputant̄ anni
 dñi milleducentioctogintasey. quorū mille
 ducentiseptuagintatres sunt recte diuisi p̄
 xix. sup̄sunt ergo .xiiij. de p̄missis n̄is. q̄bus
 additur vn̄ & sunt .xiiij. vbi ḡ inuenieris
 in tuo kalen̄. hunc n̄m. ibi erit hoc anno
 pascha iudeoz. in seq̄ti vero anno erit vbi
 inuenies scriptū .xv. n̄ sic vsq̄ ad .xix. p̄lea
 vero reditur ad primum. n̄ sic p̄petuo fiet
 Per eundem q̄ modū poteris terminū septu
 tuagesime inuenire. Pone em̄ in kalen̄. tuo
 in margine iux̄ .xvi. kalen̄. februarij hunc
 n̄m .viij. Item in eadem linea pone .xvi.
 iux̄ .xv. kalen̄. februarij. pone .v. iux̄ .xiiij.
 kalen̄. xiiij. iuxta .xiiij. kalen̄. ij. iux̄ .x. kal.
 .x. iuxta .viij. kalen̄. xvij. iuxta .viij. kalen̄
 vij. iuxta .v. kalen̄. xv. iuxta .iiij. kalen̄. iiij.
 iuxta .ij. kalen̄. xij. Item iux̄ kalen̄. februar
 ij. i. Item iuxta .iiij. nonas februarij. ix. iux̄
 nonas .xviij. iuxta .viij. p̄dus februarij. vi.
 iuxta .vi. p̄dus .xiiij. iux̄ .v. p̄dus .iiij. iuxta
 iiij. p̄dus .xi. iuxta p̄dus .xix. **¶** Diuisis ḡ
 annis dñi per .xix. vt p̄missum est. vide q̄s
 n̄s sup̄est super .xix. & vbi illum in ip̄o ka
 lendario inuenieris erit ibi terminus septua
 gesime. qui semp est in luna .xi. n̄ in sequēti
 dñica septuagesimaz celebram̄. que non p̄
 esse ante .xv. kalen̄. februarij. nec p̄ .ix. ka
 len̄. marcij. sic nec q̄dragesima p̄ esse añ
 vi. p̄dus februarij. nec post .ij. p̄dus marcij
¶ Eodem etiā modo terminus pent̄. inue
 niri p̄. Pone em̄ in tuo kalen̄. in margine
 iux̄ .viij. p̄dus maꝝ. xvi. iuxta .vi. p̄dus .v.

iuxta .iiij. p̄dus .xiiij. iuxta .iiij. p̄dus .ij. iux
 p̄dus .x. Item iuxta .xviij. kalen̄. iunij. xvij
 iuxta .xv. kalen̄. vij. iuxta .xiiij. kalen̄. xv.
 iux̄ .xiiij. kalen̄. iiij. iux̄ .x. kalen̄. xiiij. iux̄ .ix.
 kalen̄. i. iuxta .viij. kalen̄. ix. iuxta .v. kalen̄.
 xvij. iuxta .iiij. kalen̄. vi. iuxta duo kalen̄.
 xiiij. Item iuxta kalen̄. Junij. iiij. iuxta .iiij.
 nonas .xi. iuxta nonas .xix. iuxta .viij. p̄d̄
 viij. **¶** Diuisis ergo annis dñi p̄ .xix. n̄m
 illum qui sup̄erit xix. quere in p̄missis locis
 kalēdarij. & vbi illū inuenieris ibi erit pen
 thecost. hebreoz quod semp est in luna q̄rta
 & in seq̄ti die dñica erit pent̄. n̄m. q̄d non
 p̄t esse ante .vi. p̄d̄ maꝝ. nec p̄ p̄dus Junij
 sicut nec rogationes esse possunt añ .vi. kal
 maꝝ. Nec post .iiij. kalen̄. Junij. Potest etiā
 pascha aliter inueniri p̄ hanc tabulam. v.
 xxv. xiiij. ij. x. xxij. x. xxx. xvij. vij. xxvij. xv.
 iiij. xxiiij. xiiij. xxi. ix. xxiij. xvij. **¶** Isti n̄i
 rep̄tant quosdam dies aprilis & marcij in
 q̄bus oringit pascha hebreoz computando
 dies illos a principio ip̄oz mensium ita q̄
 ip̄si n̄i a viginti infra respondeant aprili
 viginti s̄ marcio **¶** Hoc vult dicere tabula
 hec q̄ in p̄mo anno cicli lunaris est pascha
 hebreoz in q̄nta die intrantis aprilis i sc̄do
 anno eiusdem cicli est q̄ntadecima die intrā
 tis marcij. & sic de alijs donec numeri ip̄ius
 tabule opleantur. p̄lea reditur ad primum
 anni cicli. Qualiter aut̄ inueniuntur anni
 cicli. dictum est supra vbi agitur de epacta .
 Quare festa saluatoris exceptq̄ festo natal
 sint mobilia. dictum est in seq̄t̄ pre sub festo
 natalis. **¶** Vltimo nota s̄m Irido. q̄ inter
 latinos n̄ grecos ē varietas sup̄ termino fel
 tiuitatis paschalis q̄d puenit. quia latini
 a .iiij. nonas marcij vsq̄ in .iiij. nonas april
 p̄mi mensis lunam requirunt. & si .xv. luna
 dies dñica puenit in aliaz dñicam paschā
 p̄trahunt vt p̄missum est. Greci vero obser
 uant p̄az lunā ab .viij. p̄dus marcij vsq̄ in
 diem nonam aprilis.

¶ Via in plerisq̄ huius p̄tis locis.
 de ciclo mentio facta est. ideo de
 ciclo aliqua dicam̄. Nōndum ē
 ergo. q̄ ciclus est spatium aliquoz annorū
 in se rediens s̄m aliquos n̄ios. & dicitur q̄i
 circulus p̄ duplicem sincopam. Est em̄ ciclus
 vocatus eo q̄ in orbem digestus sit. & q̄si
 in circulo dispositū ordiem opleat̄ annoꝝ

sine v
 acli. p
 marcij
 nis
 dñica
 cundu
 annis
 nure
 ciclus
 h̄is
 cicli d
 sc̄ren
 p̄cess
 opera
 talis
 simila
 lūce
 bolis
 ex q̄n
 alios
 matu
 tiona
 dicōe
 nis m
 ad so
 statu
 rent
 rri b
 cund
 milia
 simu
 quod
 quā
 erat
 sic h
 ri lū
 tiū
 tibe
 n̄ al
¶
 din
 p̄
 uol
 ede
 nit
 Se
 Eg
 sol

c. 107

sine varietate & sine arte ¶ Sunt autē. vii. cīcli. Primus solaris incipiens in. vi. kalēn marcij in festo mathie. ostans ex. xxviii. annis otinens occurrentes & regulares solares. dñicales & annos bisextiles & omnes. Secundus ē cīclus ducēnoualis ostans ex. xix. annis. & incipit a ianuario continens in se aureū nūm & clauas terminoz. Tercius ē cīclus lunaris incipiens similē a ianuario hñs. xix. annos. Incipit autē quarto anno cīcli decēnoualis hunc inuenēti romani vscirent qua hora luna a sole accēdere. h̄ q̄a p̄cessu t̄pis hec inuentio falsificata est nihil operam h̄m hanc cīclum. Quartus est epactalis. incipiens. v. kalēn. Septembris hñs similē annos. xix. otinens in se regulares. lūares & epactas. & annos omnes & embolismales. Quintus ē cīclus magnus ostans ex. q̄ngentis trigintaduobus annis. Vel h̄m alios q̄ngentis triginta annis h̄m quē for- matur tabula dionisp. Sextus ē cīclus indi- tionalis ostans ex. xv. annis & otinens in dicōes. Romani em̄ q̄ difficile erat de r̄mo- tis m̄di p̄ribus venire singul' annis romā ad soluend' tributa p̄ eos. puincijs indicta statuerūt q̄ saltem singulis q̄nquēnys solue- rentur. ita q̄ p̄mo q̄nquēnio appoitarēt p̄ tributo ferrum p̄ fabricandis armis. In se- cundo q̄nquēnio. argentum p̄ stipendijs militibus erogandis. In tercio aurum. pro simulacris fabricandis. & sic semp post aurū quod in anno. xv. ferebatur. incipiebat quē- quēnum. quo ferrum itez soluebatur & sic erat q̄i q̄dam circulus t̄pis. q̄ ergo romani sic fieri indixerūt. iō illi anni inditio nūcupa- ti sūt. de quo dictum est s̄. Premissū autē spa- tiū q̄nq̄ annoz vocatū est lustz. q̄ venien- tib' nuptijs puinciaz. cū tributo cū cereis & alijs p̄ciosis sūptibus urbem lustrabant

Quem in hoc ope diuina offitia
sufficiēter exstimer exposita. ne
forte opus extollendo hūanum
dinuz impuide extenuet sacrm. In dinis nā
q̄ offitijs. p̄briim misse tot & tanta sunt in-
uoluta misteria. vt nemo nisi p̄ vnctiōnem.
edoctus ea suffitiat explicare. Quis em̄ no-
uit ordiem celi. & ponit rōnes eius in terra
Scrutator quippe maiestatz opprimet a glia
Ego vero non p̄ualens lippientibus oculis
solem in rota asp̄icere. tanti mistetij maiel

zatem. q̄i p̄ speculū in enigmate mihi vilis
sum intueri. nec penetrās ad interiora cerna-
euli h̄ p̄ foribus assidens in vestibulo egi di-
ligenter vt potui. non sufficiēter vt volui
cū in humanis inuentionib' nil sit ex omī
p̄te p̄fectū. Nempe p̄pter innumeras atq̄
ineuitabiles negonozū apostolice sedis in-
iunctas necessitudines quotidie more flue-
tuū emergentes. q̄ studentis & ad supiora
tendentis obtundūt animū. quasi p̄plexus.
atq̄ varijs & ineuitabilius irretitus nexib'
vacare ad plenū neq̄i vt vellem. quin imo
vix valui meditata dictare. nedum scipere
meditanda. nam cui' animus ad plura di-
uisus sit. p̄fecto ad singula minor quocirca
non solum benignū sedulo imploro lectore
vexetia libez desiderio correctores. Enū ero
negate nequeo. quin plura infra sint in h̄
opusculo. que possunt iusto iudicio nulla te-
meritate culpari Vex siquid forte laude dig-
num repietur in eo diuine gr̄e penitus ascri-
batur. Nam omē datum optim & omne do-
num p̄fectum desuisum est descendens a p̄e
luminū Siquid vō indignum insuffitietie
deputetur humane. nam corpus quod cor-
rumpit aggrauat aiā. & deprimat trena.
inhabitatio sensum multa cogitantem. aut
siq̄dem p̄pe aut eoz fortassis. quorum dicta
plerūq̄ potius recitando q̄ a p̄bando hic
introducta nascunt. Hoc em̄ tam ex diuisis
alioz libellis & omentarijs more mellificā-
tis apia. q̄ ex his que mihi diuina gr̄a a p̄pi-
nauit. fructuose collegi. & hanc doctrinam
interno fluentem nectare. velut fauū mell'
in dinis offitijs speculari volentibus diuio
suffultus p̄sidio p̄pinavi hanc solū apud
homines ex ingenti p̄pello labore mercedem
expectans. vt apud misericordissimū iudicē
p̄ peccatis meis deuotas orōnes effundāt.

¶ Rōnalis p̄ns diuinorū offitiorū liber ca-
pitalium decoratus venustate atq̄ rubricacō-
nibus accuratius distinctus. Per discretum
iohannem zeiner ex Rūtlingen procreatus
vrbe Vlm omozantez cū diligētia imp̄ssus
Cū trinitatis sūme & indiuidue adiutorio
osūmatus. Anno dñi Millesimoq̄drin gen-
tesimo septuagesimoq̄nto. die. xviii. marcij